

Slijedeći broj lista
izići će u srijedu,
7. prosinca 1966.

8/66

Šibenski listi

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XV — BROJ 740-741 — CIJENA 40 DINARA (0,40)

LIST IZLAZI SRIJEDOM

ŠIBENIK, 25. STUDENOG 1966.

DANAS KAO I ONDA

Još u ognju borbe, ali već u praskozoru pobjede, sastalo se 29. i 30. XI 1943. u Jajcu Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije, sastalo se i u Deklaraciji II zasjedanja AVNO-a i "Odluci o izgradnji Jugoslavije na federalnom principu" donijelo propise o privremenom uređenju nove Jugoslavije.

U HISTORIJSKOM DOKUMENTU DEKLARACIJE ISTAKNUTO JE SLIJEDEĆE:

— samopredjeljenje naroda Jugoslavije,

— potreba stvaranja demokratske federalne zajednice svih jugoslavenskih naroda, i to na bazi pune ravnopravnosti.

U ODLUCI JE SADRŽANA SVEĆANA IZJAVA U KOJOJ SE ISTICE:

— narodi Jugoslavije nisu nikada priznali i ne priznaju komadnje Jugoslavije od strane fašističkih imperijalista,

— Jugoslavija će se izgraditi na federalnom principu, koji će osigurati punu ravnopravnost naroda Srbije, Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine,

— osnovne organe narodne vlasti predstavljaju narodnooslobodilački odbori i Antifašistička vijeća narodnog oslobođenja,

— nacionalnim manjinama osigurat će se sva nacionalna prava.

Tada je AVNOJ konstituiran kao vrhovni predstavnik suvereniteta Jugoslavije kao cjeline, a Nacionalni komitet oslobođenja postao je organ sa svim obilježjima narodne vlade.

Od dalekosežnog značaja bile su i odluke da se oduzmu prava jugoslavenskoj izbjegličkoj vladi u Londonu i da se zabrani povrat u zemlju Petru II Karadordeviću.

To su bili temeljni akti državno-pravnog konstituiranja nove Jugoslavije, koji su nakon oslobođenja bili potvrđeni donošenjem prvog Ustava FNRJ 1946. godine.

Tako je Jugoslavija prije 23 godine bila na domaku ne samo vojne nego i političke pobjede, jer je već uskoro, 1944. godine, došlo do priznanja nove Jugoslavije na međunarodnom planu, a veliki državnici odavali su tada borbi Jugoslavije i drugu Titu svoja prva priznanja.

Naćela koja su bila proklamirana 1943. nikada kroz ove 23 godine nisu bila napuštena, već su se dalje razvijali na osnovama borbe, slobode i nezavisnosti, na osnovama onoga što danas imamo. Radi te svoje konzenkvencnosti ova zemlja i danas u svijetu uživa jednaki ugled i simpatije kao i u vrijeme rata.

Zato mi godišnjicu Republike slavimo s velikim ponosom i željom da je — još više izgrađujemo.

Oko izrade statuta u radnim organizacijama DO KRAJA OVE GODINE

Od ukupno 78 privrednih organizacija, svoje statute je izradiло i uskladilo ih s Osnovnim zakonom o poduzećima i Osnovnim zakonom o radnim odnosima 67 kolektiva, dok ih osam to još nije učinilo. Samo tri radne organizacije nisu donijele statut. To su poljoprivredne zadruge u Primoštenu i Kaprijiću, te zanatsko — stolarska zadruga u Zlarinu. To je nakon svestrano provedene analize uočila Komisija za razmatranje statuta radnih organizacija iz oblasti privrede.

U tim statutima, ili kako ih još nazivaju »ustavi u malom«, utvrđena je politika i temelji razvoja radne organizacije. Njima su obuhvaćena i temeljna načela raspodjele, dok su posebnim aktima, koje čine pravilnici o raspodjeli dohotka i osobnih dohotaka, detaljnije razrađeni principi raspodjele na radne jedinice i pojedinice. Pojedini statuti išli su još dalje, u toliko što su u njima postavljene organizacione sheme radnih jedinica, te pitanje upravljanja i međusobni odnosi radnih jedinica. Posebno su dobro obrađena pitanja prava radnog kolektiva, organa upravljanja i drugih kolegijačkih tijela.

Što se tiče prava i dužnosti, u statutima su regulirana, sva pitanja koja teže pravilnom razvoju radnih jedinica. Uočeno je, međutim, da raspodjela dohotka na radne jedinice nije savši dovoljno obrađena, pa će ubuduće trebati da rađni kolektivi više pažnje posveti baš tom pitanju, s obzirom da se osobito na njemu ogleda samoupravljanje radnih jedinica. Naročita pažnja poklonjena je prevara i dužnostima članova komisije za unutrašnji nadzor.

Jedno od centralnih mjesata dato je planiranju i trošenju ostvarenih sredstava. Raspodjela tih sredstava u većini slučajeva razrađena je na nivou radne jedinice, čime se ujedno stvaraju uvjeti za mogućnost raspodjele po radnim jedinicama.

U primjedbama što ih je Privredno vijeće dostavilo radnim organizacijama od posebnog su značaja one koje se odnose na radno mjesto direktora. Vijeće je mišljenje da se za radno mjesto direktora predviđa visoka ili viša stručna spremna sa 5 god. radnog staža ili srednja stručna spremna s deset godina radnog staža, ili visokokvalificirani radnici sa 15 godina radnog

staža. Iz toga je sasvim uočljiva jedna novina, a ta je da za to mjesto nije predviđen staž na rukovodećim radnim mjestima. Time se daju veće mogućnosti natjecanja i onim kadrovima koji imaju potreban staž i školsku spremu, a prethodno nisu zauzimali rukovodeće radno mjesto. Primjedbe su upućene onim kolektivima koji takve uvjete nisu predviđeli u svojim statutima.

Po svemu sudeći, svi statuti u cijelini bit će dovršeni do kraja ove godine. (jj)

Više od 1.400 korisnika turističkih kredita

I ZA KOMFOR

Od 1963. godine, kada je Komunalna banka u Šibeniku stala odobravati turističke kredite, do danas je evidentirano 1.442 korisnika. U nepune četiri godine isplaćeno je više od 750 milijuna starih dinara. Najintenzivnije korištenje turističkih kredita registrirano je 1964. i 1965. godine. Samo u te dvije godine 1.071 korisnik podigao je na šalteru Komunalne banke ukupno 558.000.000 dinara.

Kroz te dvije godine najveći broj korisnika evidentiran je u Šibeniku, Primoštenu, Vodicama, Murteru, Tisjenu i Skradinu. Osim u poboljšanju komfora, kreditima je u znatnoj mjeri povećan i broj ležaja u objektima kućne radionosti. Utvrđeno je isto tako da je izvjestan broj domaćinstava koristilo te kredite nemajenski, uglavnom za građuju vikendica za vlastite potrebe. To se posebno odnosi na Šibenik i Primošten. Ali, isto tako je zapaženo da su odobreni krediti postigli veoma zapužene rezultate ne samo u porastu ležaja nego i po ostvarenju broja noćenja u kućnoj radionosti. Primjećeno je također da

su krediti više upotrebljavani za opremu i instalacije nego za stvarno povećanje smještajnog kapaciteta.

Dok je broj ležaja u 1963. godini iznosio oko 6 tisuća, dotle se u 1965. godini popeo na blizu 9 tisuća. I u ostvarenim noćnjima postignut je dobar efekt. U objektima kućne radionosti u 1963. godini ostvareno je 330.000, a u 1965. god. čak 406 tisuća noćenja. Nadalje, odobrenim kreditima izmijenjena je struktura ležaja u korist viših kategorija, što je pridonjelo kvalitetnijoj usluzi smještaja domaćih i inozemnih gostiju. Dok je, na primjer, u 1963. godini evidentirano 234 ležaja prve kategorije, prošle godine ih je bilo čak 988. Usporedno s pove-

darske godine.

Među prvima, na natječaj se prijavilo beogradsko građevinsko poduzeće »Mostogradnja« sa objektom: most preko Šibenskog zaljeva, za kojeg je stručnjaci kažu da je pravo dostignuće našeg građevinarstva. Za taj isti objekt konstruktor inž. Ilija Stojadinović nedavno je u Beogradu dobio Oktobarsku nagradu.

Citav most izgrađen je iz armiranog betona. Glavni nosač, sa uklještenim lukom, ima impozantan raspon od 246 m, dok čitava dužina mosta iznosi 390 metara. Zbog pomorskog prometa, visina luka iznad vode iznosi nešto više od trideset metara. Radovima, koji su trajali tačno 28 mjeseci, rukovodio je poznati graditelj rukovodio je poznati graditelj mostova Širok naše zemlje inž. Stanko Šram.

Most predstavlja značajan privredni objekt na Jadranskoj magistrali, a u građevinsko-arhitektonskim relacijama je dinstven, pothvat u svjetskoj mostogradnji, zbog čega i zasluguje naziv jednoga od najljepših objekata u našoj zemlji.

M. M.

čanjem broja ležaja u drugoj i trećoj kategoriji, zabilježen je pad ležaja u IV kategoriji. Isto tako uočeno je da su se lanjske godine raspolaživi kapaciteti u kućnoj radionosti koristili 47 dana ili za sedam dana više nego u društvenom sektoru i da je time postignut daleko veći finansijski efekt. (jj)

Još 15 vatrogasaca

Prema informaciji što smo je dobili u Profesionalnoj vatrogasnoj straži, u ovoj godini zabilježeno je 50 požara, u kojima je pričinjena šteta u ukupnoj vrijednosti od 27 milijuna starih dinara. Međutim, zahvaljujući brzoj intervenciji vatrogasne jedinice i članova Dobrovoljnog društva u Šibeniku, na društvenom i privatnom sektoru spašeno je imovine u vrijednosti od preko 1,7 milijardi dinara.

Najveći broj požara izbio je na šumskim površinama — 15, tri deset i jedan požar prošao je bez materijalne štete, a ostali su princišili štetu, od kojih je najveća registrirana u požaru željezničkog vagona u stanicu Perkovci. Karakteristično je da je ove godine izbio znatno manji broj šumskih požara, upravo zahvaljujući većoj budnosti i jačoj kontroli na kupalištima ili mjestima gdje se zadržava veći broj ljudi. Ne samo broj požara nego i ostala šteta osjetno je manja u odnosu na prijašnje godine. Tome su pridonijele bolje preventivne mјere i suvremenija sredstva za gašenje požara.

Dogodilo se ne jedanput da su profesionalni vatrogasci u pomoć priskočili članovima Dobrovoljnog vatrogasnog društva i jedinice Jugoslavenske narodne armije. Njihova pomoć je dobro došla naročito u gašenju šumskih požara, do kojih često dolazi u vrijeme turističke sezone. Stoga se ukazuje prijeka potreba da se sadašnji broj ljudstva pojača za još 15 vatrogasaca, kako bi zadaci na preventivnoj zaštiti imovine bili u cijelosti izvršeni.

(jj)

Jubilej „Plavih šljemova“

Tačno prije deset godina, tj. 24. studenog 1956. godine, u ječku burnih i dramatičnih dana sveske krize, otplovio je za Ujeđenjenu Arapsku Republiku, u misiju mira, odred Jugoslavenske narodne armije, koji se još i danas nalazi na Sinajskom polotoku u sastavu snaga Ujeđenjnih naroda. Odluka o slanju tog odreda donesena je nakon poziva Generalne skupštine UN i uzuglasnost i odobrenje vlasti Egipta. Svega tri dana prije odlaska odreda, tj. 21. studenog, u Zagreb je formirana glavna redova. Toga dana odred je svečano predana zastava i taj dan se smatra za datum formiranja odreda.

Bilo je tačno 15 sati 24. studenog 1956. godine kad je pod zastavom Ujeđenjnih naroda krenuo iz šibenske luke konvoj što su ga sačinjavale naše plovne jedinice „Partizanka“, „Triglav“ i „Čelik“. Tisuće građana Šibenika i roditelja, koji su se sakupili na putničkoj obali da isprate vojnike mira na putu za Egipt, srdačno su i oduševljeno pozdravili pripadnike Jugoslavenskog motoriziranog odreda.

Neposredno pred odlazak, na brod „Partizanka“, na kojoj je već bila izvešćena zastava Ujeđenjnih naroda, zajedno sa tadašnjim predsednikom kotara Šibenik Perom Škaricom i on-

Najjeftiniji!

Šibenik se ne može pohvaliti da je prošle sezone primio veći broj domaćih i inozemnih turista. Razloga za to ima više, međutim, mi ih ovom prilikom nećemo iznositi, već se osvrćemo na jednu inicijativu Odjela za privrednu Skupštine općine Šibenik — koja ima za cilj da

DNEVNO PO OSOBI SAMO 2.400 STARIH DINARA

- Svim svojim čitaocima i suradnicima
- Onima koji nam pomažu da svestranije informiramo javnost i svim građanima naše komune

ČESTITAMO DAN REPUBLIKE

NIP ŠTAMPA Šibenik i redakcija ŠIBENSKOG LISTA

Kamo na izlet

U svim radnim kolektivima obavljaju se pripreme za što svečaniji doček praznika Dana Republike. Osim kolektivnih skupova i prigodnih svečanosti, mnoge radne organizacije upriličit će za svoje članove izlete u mjestima na obalnom području i u unutrašnjosti zemlje. Veliki broj građana provest će praznike u turističkim mjestima šibenskog područja, zatim u Splitu, Makarskoj, Zadru, Biogradu, na Kornatima ili slapovima Krke.

Jugoslavenske željeznice daju popust od 25 posto, koji u polasku vrijedi od 25. studenog u 12 sati do 30. studenog u 24 sata, a u povratak od 27. studenog u 11 sati do 1. prosinca u 12 sati. Uobičajene vikend — karte vrijedit će i na brodovima „Jadrolinije“, i to od 26. studenog u 12 sati do 1. prosinca u 12 sati.

(jj)

Piše Bogoljub Rapajić

OVAJ NAPIS POSVEĆUJEM SJEĆANJIMA NA IZVANREDNO KRUPNI ZNACAJ DOLASKA DALMATINSKIH PARTIZANA-HRVATA IZ SIBENIKA I OKOLICE — U SRPSKA NASELJA LIKE U JESEN 1941. GODINE KAO PRILOG HISTORIJSKOJ ULOZI TOGA DOGAĐAJA U POSTAVLJANJU TEMELJA BRATSTVA I JEDINSTVA NASIH NARODA U NAJSUDBONOSNIM DANIMA NIJHOVA OPSTANKA.

Da bi se dobila što jasnija predodžba o nastalom stanju nakon raspada stare Jugoslavije, smatram za potrebno da u ovom uводу osvijetlim neke događaje u Lici, a posebno one u razdoblju od kapitulacije do ustanka. Na taj način čitaoci će moći pravilno ocijeniti kolika i kakva je bila uloga šibenskih partizana na tome razjedinjenom tlu naše domovine.

Za vrijeme stare Jugoslavije, svojim zločinačkim djelima, stvorili su protunarodni režimi u Lici razdor između Srba i Hrvata (čiji je broj stanovništva približno podjednak), da takvog antagonizma nije bilo ni u jednoj pokrajini Jugoslavije. Takvo stanje samo je išlo u prilog talijanskom okupatoru, da podstrekne bratobilačku borbu, koja je priješla totalnim međusobnim istrijebljenjem tamošnjeg življa.

U nastajanju da što konkretnije prikaže događaje iz 1941. godine, a na temelju dosta živog sjećanja, zadržat će se prvenstveno na prilikama koje su vladale na području današnje Titove Korenice i okolice, gdje su posebnu ulogu izvršili šibenski partizani.

Proljetni dani 1941. godine. U Liku su prvo došli nakočopereni i nacifrani talijanski fašisti. Stanovnici varošica i većih mesta, gdje su Talijani uspostavili svoje garnizone, prvi put su imali prilike da vide tenkove, topove i ostalo moderno oružje kojim su Talijani znali često prodrihati cestama i putovima, samo da bi izazvali što veći respekti. Kad su smatrali da su ustaše dovoljno organizirane i da su jaci, da mogu početi svoj krvavi zanat, neprimjetno su se povlačili i ustupali vlast ustašama, zadržavajući za sebe ulogu promatrača — koji će ocjenjivati vrijednost svojih učenika.

Osim Gospića, Perušića i Otočca, gdje su već prvo dana ustaše uspostavile svoju vlast, nešto kasnije počeće su, uz asistenciju Talijana, da je uspostavljuju i u drugim kotarima i općinama.

Seljaci su nastavili svoj svakidašnji rad, ali neki unutrašnji nemir predskazivao je da se preprema nešto strašno. Kad bi se poveo razgovor o "novoj vlasti", znali bi se međusobno tješiti, da svaka vlast ima svoje zakone koje treba poštovati. "Podaj bogu božje, a caru carevo — pa se ne treba bojati" — govorili su. Za to su se mnogi požurili u svoje općine da podmire danak (porez), kako ni s te strane ne bi bilo prijevoda. Kad bi se zatražilo kola za "voršpan" — prevoz, išlo se bez ikakvog zatezanja. Na primjer, jednog dana u lipnju 1941. bila su mobilizirana sve prevozne sredstva u čitavom koreničkom kotaru. Do određenog dana i sata sva su vozila bila na predvidenom mjestu. Iako je prema propisu trebalo doći oko 1.800 zaprega, taj broj je premašen, jer su se sparivala i žrebad, samo da se ljudi "ne zamjere vlasti". Tom prilikom vozila su bila upotrijebljena za iseljavanje srpskog stanovništva iz okolice Plitvičkih jezera u Bosnu, u Petrovac i Drvar, jer je Pavelić želio da ljetuje na tim "biserima" pa je trebalo to spogoditi slijediti. Poslije ovog događaja počelo se govoriti o hapšenju i mrvarenju Srba, ali je stvar bilo teško provjeravati, jer se nitko nije usudiovati kretati izvan svoga sela. No, tu i tamo bi se ipak uputila po koja žena u posjeti svojoj rodbini u udaljeniju selu, pa bi usput kopukala sve novosti za koje je čula, a onda bi na povratku u svoje selo bila upravo opsednuta od mještana, željnih da čuju šta se to događa u "svijetu".

Dodatašnja pritajena uznemirenost počela je poprimati svu ozbiljnost i narod je s velikom zebnjom išao u susret događajima koji su nadolazili. Zalijetanja ustaša u sela postala su sada redovna, svakodnevna pojava. Tražilo se oružje i kod onih koji ga, takoreći, nikada u životu nisu ni vidjeli. U takvim prilikama muškarci su redovno bježali u šikare i gajeve iza kuća ili se zavlačili u sijeno, samo da izbjegnu susret sa naoružanim banditima. Tek po gdje koji naivčina dočekao bi ih kod kuće, no kada bi mu kundacima naravnali rebra, ni sam davo ga ne bi zadražao da ih i slijedeći put dođeka.

Strava i užas obuzeli su narod. Tada su već počele stizati vesti iz Gospića i Otočca, a spominjana su i imena onih koje su ustaše, već prvi dana svoje vlasti, zvjesni mučili i zatim dotukli. Njihov broj bio je prilično velik, a njihova imena bila su poznata gotovo čitavom narodu Like. Pri tome je veliko iznenadenje bilo saznanje, da se medu ubijenima nalaze i imena pojedinih uglednih Hrvata, koji su bili poznati kao pobornici bratstva i jedinstva između Srba i Hrvata. Te vesti ponukale su na dublja razmišljanja o svemu što se događa, jer se do tada vjerovalo da su ustaše žrtve samo Srbii.

Srpanj se s punim pravom može nazvati kao krvavi mjesec srpskog naroda u Lici.

U svojoj paklenoj namjeri ustaše taktiziraju na taj način što bi poneke uhvaćene pojedince, naročito uticajnije ljude, pustili na slobodu, pokušavajući na taj način kod širokih masa stvoriti uvjerenje kako se, tobože, ne treba bojati njihova "uređovanja", jer oni traže samo one koji su prije počinili neku "nepravdu" hrvatskom narodu. Taj pakleni plan uspijeva im u priličnoj mjeri, jer se opet našlo naivčina, svjesnih činjenice da nikada u životu nisu učinili nešto nevaljalo, zašto bi moral i u novim prilikama odgovarati. Takvo uvjerenje povratilo im je hra-

Da se ne zaboravi

nje, jer su prva paljenja sela, u vrijeme spremljene zimnice, stvarala priličnu paniku, suočavajući pogorelice sa crnom perspektivom bijede i neimaštine u najteže doba godine. Tu bojazan razbila je činjenica da su prvi pogoreli našli svuda na široko otvorena vrata i srca svojih gostoprimalaca, a ta i takva susretljivost imala je i kasnije odlučan značaj.

Stanje zastrašivanja paljenjem okolnih sela potrajal je sve do pred kraj godine, kada su Talijani bili odlučili da od riječi prijeđu na dje-

laski uvjetima moglo doći do bilo kakve protakcije s naše strane.

Već slijedeći dan, na zapomaganje blokiranog garnizona u Korenici, učinjen je pokušaj prodora iz Otočca, gdje je bio stacioniran štab divizije "RE", uz pomoć garnizona u Vrhovinama, kako bi se pružila pomoć ugroženom garnizonu u Korenici. I u ostalim okolnim garnizonima: Bihaću, Gospicu, Gračacu i Lapcu nastalo je živo komešanje uz pokušaje izvidanja s većim snagama u pravcu Korenice.

Umeđuvremenu, nekako krajem studenoga, u Liku su stigle u kratkim razmacima dvije grupe dalmatinskih partizana — Hrvata iz Sibenika i okoline — njih oko 150. Taj događaj bio je neocjenjivo krupan prilog postavljanju granitnih temelja na kojima su se počeli kovati i izgraditi novi odnosi bratstva i jedinstva naših naroda, a posebno u konkretnom slučaju između Hrvata i Srba u zajedničkoj domovini Hrvatskoj, i to baš u pokrajini u kojoj su suprotnosti između njih bile dostigne svoj vrhunac.

Visoka patriotska svijest tih boraca, koje je Komunistička partija odgojila u svojim njeđrima, došla je do svoga punog izražaja u novoj sredini. Nezaboravan je ostati njihov dolazak u selo Krkavici, gdje im je bilo određeno prvo bivovanje. A tko i da zaboravi moment kada je pred okupljenim narodom, gdje se sjatilo sva stanovništvo, od najmladeg do najstarijeg, njihov predstavnik izgovorio ove historijske riječi: »Braco Srbi, čuli smo za vaša stradanja i patnje koje su vam nanijeli ustaški izrodi. Mi dalje nismo mogli podnositis ravnodušno ta zlodjela, nego smo na poziv naše Partije krenuli sa našeg plavog Jadrana i došli, evo, među vas, da vam pomognemo u pravednoj borbi za slobodu i ostanak i da našom krvu zamijenimo vašu krv.«

Ne vjerujem da postoji umjetnik pera koji bi dočarao djelovanje tih riječi na sve prisutne! Trebalj je samo promatrati izbradzana lica onih mrkih goršata koje je kroz čitav život šibalo bi nepravde i bijedje, čije oko nije zatreperilo ni pred najpotresnijim događajem, a tada, prvi put u muževnoj dobi, ti kosmati prikosni divovi, razneženi do ganuća, stidljivo kao mlada nevesta, kradom okretaju lica u stranu — da sakriju nezadrživo naviranje suza radosnika. Još istog dana u selu se razvila pjesma: »Sastala se Dalmacija s Likom, Pa se ne da pokoriti nikom.«

Videći da prijetnje samo učvršćuju odlučnost u istrajnju okolnih sela, Talijani su preko svojih veza uputili i posljednju poruku tamjanjem stanovništva, da će sačekati još do slijedeće subote, kada je u Korenici sajmeni dan, pa ako i toga dana ne budu dopremljene nikakve namirnice, da će odmah slijedecg dana, u nedjelju, izvršiti svoju odmazdu nad selom Bjelopoljem, koje se nalazi istočno od Korenice, udaljeno 6 km. Na poduzimanje nekih odlučnijih mjeru prisiljavala ih je i jaka zima

s visokim snijegom, zbog čega su bili odsječeni od svoje glavne baze za snabdijevanje, tako da im je ponestalo mnogih namirnica.

Na osnovu toga upozorenja i prijetnji, naše vojno rukovodstvo je, radi osiguranja Bjelopolja, nekoliko dana prije uputilo tamo dalmatinke borce, koji su ujedno bili i najbolje naoružani. U daljinjem isčekivanju događaja, došla je i nedjelja, 29. prosinca, dan kada je najavljeno paljenje Bjelopolja. I zbilja, oko 2 sata poslije podne na horizontu od Korenice — pojavile su se na bijelom snijegom plasti dvije crne mrlje što su se kotrljale prema selu. Naše izvidnici su odmah obavijestile centar zasjede i za nekoliko minuta svaki borac je zauzeo već unaprijed određeno mjesto, upućen do tančina šta treba da učini pri dolasku paljku.

Dvije velike saočice sa 18 Talijana i sa dobro uzoblijenim konjima jurile su kao vihor. Njihovo veselo potčikivanje i pjesma više su priličili svatoskoj povorci nego kaznenoj ekspediciji. Nedugo zatim kroz njihovo selo začulo se snažno frkanje pomarnih atova. Posada se zaustavila u sredini sela, iskačući iz saonica s praznim vrećama u rukama. Začas su se razmislili po okolnim kućama. Vreće su brzo bile napunjene suhim mesom i slaninom i strpane u saonice, pa su palikuće krenule na izvršenje svoga glavnog zadatka. No, kada su se pojavili su buketi ugarskih paljaka, da ih s vanjske strane postave pod krovove kuća, sručila se na njih plotunska paljba na komandu komesara čete Ante Banine. Polovica se stropotala u samrtnim grčevima kod prvog plotuna, dok su preostali moljakali milost.

Što se više približavala noć to je bivalo i veće nestreljenje u susjednom garnizonu, jer se ekspedicija nije pojavitivala sa svoga "triumfalnog pohoda". Obuzeti crnom slutnjom, Talijani su u prvi sutor uputili na izvidanje prema Bjelopolju stotinjak vojnika. Ali, ni naši borci, Dalmatinci, nisu čekali skrštenih ruku. Predviđajući da će Talijani krenuti u potragu, brzinu manevrom, u rastegnutom streljačkom stroju, naši su se prebacili na Keljevo brdo, na polovinu puta između Korenice i Bjelopolja, gdje su se kamenjali u dubokom snijegu i sačekali nadolazeće Talijane, koji su se uz najveće napore probijali kroz visoki snijeg, pa kada se smanjilo odstojanje na svega dvadesetak metara, na neprijatelja se sručila ubitačna paljba. Borba je bila veoma kratka, jer su se Talijani dali u bijeg — ostavljajući iza sebe veći broj mrtvih i ranjenih i odbacujući oružje.

I tako je započela bitka za Korenicu, koja je potrajala ravnog tri mjeseca, do 29. III 1942. godine.

Vijest o izvršenom napadu na Talijane djevelovala je u neprijateljskim redovima kao grom iz vedra neba, jer tko je mogao očekivati, bar po njihovoj računici, da je u takvim vremen-

N aše operativno rukovodstvo reagiralo je izvanredno brzo i efikasno. S relativno malim brojem naoružanih boraca, svega oko 250, začeli su na užem sektoru oko Korenica, trebalo je blokirati ne samo Korenicu nego i sve prilike koju su gravitirali prema njoj. Naša kurirska služba odigrala je u tome momentu brillantnu ulogu. Sedamnaest kurira u sedamnaest raznih pravaca krenulo je toga dana uveće s narednjima operativnog štaba. Tako su već u toku noći postavljene zasjede na Vratnici prema Bihaću, na Sianovu klancu prema Otočcu, na Ljubovu prema Gospicu i na Gorici prema Udbini, Gračacu i Lapcu.

Svi pokušaju Talijana i ustaša da se probiju do Korenica ostali su samo pokušaji koji su im nanijeli velike gubitke u ljudstvu i ratnom materijalu, a nama donijeli obilno jačanje u naoružanju.

Bitka za Korenicu rasplamsala se punom žestinom. Istovremeno dok su vodene borbe na pojedinim prilazima Korenici ustijedio je i naš prvi juriš izravno na opkoljeni garnizon. No, jačke utvrde oko mjesta i u mjestu, s velikim brojem mitraljeskih gnijezda, dočekalo je naše borce ubitačnom vatrom. Svega stotinjak naših boraca koliko se moglo izdvojiti za taj napad, i porez najveće hrabrosti nije bilo dovoljno da savlada garnizon sa više od tisuću ljudi. U tome jurišu desetak mrtvih i ranjenih naših boraca pomiješalo je svoju bratsku krv. Obistinile su se riječi izgovorene u Krkavici, da su hrvatska braća iz Dalmacije došla "da svojom krvu zamine krv svoje srpske braće". Bili su to nadasve potresni momenti, kada je jedna majka, oplakujući svoga jedinca, sina Jovu, istim bolom majčinskog osjećaja naricala i nad mrtvima Ivom Dalmatinicom, koji je kod nje bio rasporeden na stanovanje.

Talijani najupornije pokušavaju svojim prudrom u Korenicu iz pravca Vrhovina, ali svaki put bivaju tučeni do nogu. Tri pokušaja tim pravcem zasjeku su dubokom ranu na tijelu okupatora. Ranjena zvijer ne odustaje od nastajala, nego i četvrti put pokušava, na prvi pogled, istim pravcem. Nakon izvršene koncentracije u Vrhovinama, služeći se lukavšću, Talijani fingiraju isti pravac kretanja da bi zatim izvršili neочекivani zaokret zaobilaznim putem u pravcu Crna Vlast-Turjanski-Trnava-Krbavica-Korenica. Znajući da su ta sela naša veoma važna pozadinska baza, gdje su bile smještene i prve bolnice, Talijani su pokušali pošto-poto da unište taj naš oslonac, i to paljenjem sela, s obzirom da taj sektor nije bio dovoljno siguran. No, i tu ih je računica prevarila.

Ne usudujući se da u kasno postijepodne krenu u susret klancu koji ih je očekivao na putu za Turjanski, oni su zanoćili u Crnoj Vlasti, a to je za njih bilo fatalno.

Nas operativni centar u Krkavici bio je još iste večeri obavijesten o pokretu Talijana. Prethodni zaključak o njihovim namjerama pokazao se potpuno ispravan, što su kasnije potvrdili i njihovi zarobljeni vojnici. Trebalj je, dakle, raditi najvećom brzinom da se "začepi" velika pukotina na klancu između Crne Vlasti i Turjanskog, koji je zbog svoje terenske formacije upravo idealno odgovarao našoj obrambenoj taktici. Postavilo se, međutim, veoma delikatno pitanje otkuda uzeti neku jedinicu za obranu klanca, jer je postojala velika udaljenost između toga mesta i naše najbliže operativne jedinice, a izgubiti u tome trenutku taj klanc — znaci da je opasno ugroziti čitavu našu pozadinu. U takvoj situaciji nije preostalo drugo nego da se digne s položaja opsade Korenica jedan dio borbenih efektiva. Da stvar bude još komplikiranjia, vladala je strašna sniježna vijavica, koja je zatrptala sve ptine, a temperatura je pala na više od 20 stepeni ispod nule.

Te večeri smijenjena je Dalmatinska četa s položaja oko Korenice i iste noći stigla u bazu na Vrpilama, da malo predahne. Međutim, kao najbližoj jedinici stiglo je naredenje štaba gru-

Nastavak na 3. strani

Marko Orešković

Piše DANE SEKSO

SVESTRANIJI NAPREDAK U NAREDNOM PERIODU

Određena razvijenost u industriji, saobraćaju i trgovini, zbog niskog stupnja razvitiča sredstava za proizvodnju i proizvodnih snaga, nije dolazila do izražaja u vrijednosti proizvodnje, prometa i usluga. U tim djelatnostima privreda je svega 1.500 osoba, od čega oko 890 u industriji, gdje su lični dohoci bili veoma niski.

Ako stanje promatramo i sa bilo kojeg društva gledišta, svi pokazatelji govore isto: da se privredna i društvena razvijenost nalazila na niskom stupnju.

Popis stanovništva izvršen 1931. godine pokazao je nepismenost kod više od 47 posto stanovnika. U 1939. godini, kod stanovništva iznad 10 godina života, bilo je 41 posto onih koji su bili bez ikakve školske spreme.

Loše životne i zdravstvene prilike odražavale su se na visoku stopu mortalitet. Tako je smrtnost dojenčadi u periodu između 1934.-1938. godine iznosila 141 na 1.000 rođene djece, a to je bilo više od jugoslavenskog prosjeka.

Od ukupno 89 naselja samo su dva (Šibenik i Skradin) bila elektrificirana. Ta dva mjesto jedino su imala (premda loše) i snabdijevanje pitkom vodom iz vodovoda.

O ostalim komunalnim i drugim uređenjima nije potrebno ni govoriti, jer ona nisu ni postojala.

Prema tome, nije čudno što se narodni dohodak po jednom stanovniku kretao oko predratnih 2.500 dinara (tadašnji jugoslavenski prosjek iznosio je — 3.028 dinara), što — obračunato po današnjem paritetu — odgovara vrijednosti od oko 60.000 starih dinara.

Zatećeno stanje poslije oslobođenja bilo je još više pogoršano uslijed ogromnih fizičkih i materijalnih razaranja što ih je ovaj kraj doživio za vrijeme rata. Nije bilo gotovo nijednog objekta koji nije bio oštećen od ratnog pustošenja u bilo kojem obliku.

Zbog toga je trebalo učiniti mnogo napora da bi se u periodu obnova podiglo makar ono što je ratom uništeno ili da se bar uklone postojeće ruševine.

Ubrzani proces cjelokupnog privrednog i ostalog razvitiča u oslobođenoj domovini, što je došlo do izražaja osobito u prvom petogodišnjem planском razdoblju, bio je i na našem području uskladen sa razvojem u cijeloj zemlji. Opća politika industrijalizacije i elektrifikacije dovela je do izgradnje nekoliko značajnih objekata, među kojima na prvom mjestu — izgradnju tvornice lakih metala »Boris Kidrič« u Ražinama.

Svestrani razvoj još je ubrzanje nastavljen u narednim godinama. Kada danas o tome govorimo, teško je nabrazati sve ono što su radni ljudi podigli u socijalističkoj domovini. Zbog toga će nastojati da iznesem samo najznačajnije rezultate u pojedinim djelatnostima privrednog života. Najznačajniji objekti podignuti su u industriji, pa ta oblast danas ima najdominantniji položaj u privredi općine.

Tvornica lakih metala u Ražinama proizvodi danas više od 25.000 tona aluminijskih poluproizvoda. U tvornici u Crnici izgrađeni su novi kapaciteti za proizvodnju ferolegura, kao i novi pogon za proizvodnju elektroderiva i masa, a u Lozovcu su prošireni, rekonstruirani i modernizirani pogoni za proizvodnju glinice i aluminijske.

Podignut je i novi pogon za proizvodnju ribljih konzervi u Prvić — Luci, zatim nova vinarija u Šibeniku i poduzeće »Palk« za proizvodnju finalnih aluminijskih proizvoda u Ražinama. Osim toga, prošireni su i modernizirani i ostali kapaciteti u industriji, kao u tvornici tekstila »Jadranka«, u industriji za preradu žitarica »Krka« u Šibeniku, itd.

U skupnom pokazatelju, industrijska proizvodnja danas je veća za 10 puta nego prije rata i u njoj danas privreduje više od 5.000 radnika.

Inozemci te podatke, želim da svi skupa vidiemo što smo postigli u ovih 20 godina i da naglasim da smo to postigli svojim radom — za dobro svih nas, za podizanje našeg životnog standarda, za daljnju afirmaciju našeg puta u socijalizam. Ti rezultati ujedno govore da su naše društvene, socijalističke snage — sposobne da i ubuduće ostvaruju još veće uspjehe. Stoga je potrebno da se dade kratak osvrt i na osnovne smjernice privrednog razvoja do 1970. godine, koje je Općinski sabor usvojio krajem 1963. godine.

Prirodni uvjeti kojima raspolaže naše područje, kao i njegov saobraćajno — geografski položaj, bili su — uz historijsko-političke uvjete — dominantni faktori koji su opredjeljivali naš dosadašnji privredni razvitak. Na osnovu tih specifičnih faktora formirala se i postojeća privredna struktura.

Analiza tih faktora i stupnja u kojem su oni dosadašnjim privrednim razvitkom iskoristeni — pruža mogućnost da se u svjetlu suvremenih privrednih kretanja utvrde smjernice i za daljnji privredni razvitak i, što je naročito važno, da se pronađu ključni sektori privredne aktivnosti koji će u sklopu konkrenih uvjeta sačinjavati impuls cjelokupnog razvoju naše komune.

Na temelju svih potrebnih naučnih izučavača i ocjena dolazi se do zaključka da su ključni faktori privrede kojima treba dati prioritet i dalnjem razvitku slijedeći: aluminijska industrija i industrija elektroderiva i ferolegura, zatim pojedine grane saobraćaja, turistička privreda i specifične grane zanatstva.

Obojena metalurgija predstavlja najrazvijeniju granu industrije u općini, veoma važnu i za razvitak privrede u općejugoslavenskim razmjerima. U toj grani djeluju dva industrijska poduzeća — TLM »Boris Kidrič« i Tvornica elektroderiva i ferolegura — koje usprkos svoje razvijenosti — imaju niži neriješeni problemi, (tako se npr. Tvornica elektroderiva i ferolegura bori sa niz složenih problema izazvanih mjerama privredne reforme i čestom redukcijom električne energije, ali se unatoč toga rješenja te složene situacije mogu očekivati već u 1967. godini). Stoga se u narednom periodu kao osnovni zadatak postavlja proširenje, rekonstrukcija i modernizacija tih objekata.

U tom pravcu predviđa se izgradnja nove elektrolize u Ražinama, a u skladu s tim i proširenje i modernizacija valjaoničkih kapaciteta do 45.000 tona proizvodnje godišnje. Tako snažna materijalna baza u proizvodnji aluminijskih poluproizvoda otvara mogućnosti za daljnje povećanje proizvodnje finalnih aluminijskih proizvoda, što je neobično važno sa stanovišta zapošljavanja.

Upravo tu nam se pružaju najšire mogućnosti razvoja, jer je primjena aluminijske privredne potpisnina izmjenjena lice ovog područja, što u tekućem razdoblju treba još brže nastaviti. Tako sada ima samo 30 posto poljoprivrednog stanovništva, u odnosu na 70 posto prije rata. Ukupna zaposlenost u vanpoljoprivrednim djelatnostima povećana je od 1.500 na više od 15.000 osoba, tj. za 10 puta. U općem mjerilu, nacionalni dohodak je povećan od 60.000 dinara na oko 360.000 ili za 6 puta.

Slobziorom na zaostajanje saobraćaja u odnosu na realne mogućnosti, a imajući u vidu važan geografski položaj područja, kako u pomorskom, tako i u željezničkom, cestovnom i turističkom pogledu, veću pažnju treba pokloniti i unapređenju svih saobraćajnih grana.

Akcija će u tome sigurno biti usmjerenja u nekoliko pravaca: u željezničkom saobraćaju — na rekonstrukciju željezničke pruge Šibenik — Pertočić — Knin, s ciljem povećanja propusne moći i ekonomičnije eksplatacije; u pomorskem saobraćaju — raditi će se na zamjeni zastarjelih i neekonomičnih brodskih kapaciteta suvremenijim plovnim jedinicama, a to će omogućiti rentabilnu eksplataciju i poslovanje uz znatno niže troškove prijevoza; u pretovarnim poduzećima — potrebno je usavršiti organizaciju pretovara, s ciljem postizanja što kvalitetnijih i jeftinijih usluga.

U poduzeću »Luka« — potrebno je modernizirati pretovarnu mehanizaciju, izgraditi nova sklađa i druge pretovarne objekte, da bi se sve više mogli prihvati generalni tereti. Međutim, otvaranjem i većim aktiviranjem naših luka na Jadranu, a u prvom redu luke Ploče, i našu i splitsku luku to sigurno stavlja u jedan dosta složeniji položaj, pa je i tu potrebno ulagati ogromne napore ne samo da se postojeći promet preko naše luke i dalje zadrži — nego i da se stalno poveća.

U poduzeću »Sipad« — potrebno je da se nabavkom lake mehanizacije i suvremenih tehničkih sredstava poboljša sadašnja tehnološka organizacija rada.

U cestovnom saobraćaju, poslije završetka radova na Jadranskoj magistrali, potrebno je izvršiti rekonstrukciju i modernizaciju ostalih saobraćajnica, a prvenstveno put Šibenik-Drnja-Knin, sa vezom za Skradin, kao i modernizaciju drugih puteva i gradskih saobraćajnica.

U javnom cestovnom saobraćaju — potrebno je proširiti kapacite za remont i servis vozila, izgraditi autobusne stanice u Šibeniku i drugim značajnijim turističkim mjestima. Također treba sprovesti bolju saobraćajnu gradsku i prigradsku povezanost.

U PTT saobraćaju — osnovna orientacija treba da bude ka proširenju i automatizaciji magistralnih i lokalnih telefonsko-telegrafskih veza, itd.

Slobziorom na potencijalne mogućnosti, posebnu pažnju i buduće naše akcije (koje treba da budu više smisljene) moramo orijentirati na ovu veoma važnu i za naš kraj značajnu privrednu djelatnost. Bez ikakvog pretjerivanja o privredovanju u ovoj djelatnosti, sigurno je da imamo presudne sanse, koje, s obzirom na fenomen turizma u svijetu i kod nas, u tekućem razdoblju treba u potpunosti iskoristavati. Svestrani značaj ove privredne aktivnosti i u tome je — što turizam — osim ugostiteljstva — aktivira i niz drugih djelatnosti — poljoprivrednu, saobraćaj, trgovinu, zanatstvo, komunalne djelatnosti, kućnu radinost i ostale društvene službe. Prema tome, sagledavajući kompleksnije značaj koji naša zemlja pridaje ovoj privrednoj aktivnosti, apsolutno je nužno da i mi u neposrednom tekućem razdoblju još više razvijemo komercijalno ugostiteljstvo i ojačamo licnu inicijativu u turizmu, tako da ova djelatnost što prije dobije prvo mjesto u privredovanju na našoj općini. Dakako, uz ostalo — i ovdje mislim na veće mogućnosti zapošljavanja u tekućem razdoblju.

Sigurno je da se, naročito u zadnje vrijeme, bolje upućujemo u ove vidove privredovanja (uspjesi Primoštena), ali su još veći i bolji rezultati izostali zbog toga što taj razvoj ne sagledavamo cijelovitije i što je do sada izostajao zajednički i organizirani pristup u rješavanju svega onoga što ova veoma važna privredna aktivnost slobodno donosi. Pokušaji koji se već danas čine u smislu organizirane akcije na nivoj komune — posredstvom Jadranske banke, poduzeća »Plane« i drugih faktora u općini (Zablaće, Murter, Vodice i drugi značajni punktovi za razvoj turizma kod nas) — treba da u svakom slučaju budu ona nužno potrebna i početna okosnica koja će omogućavati da organizirano i zajednički nastupamo u razvoju turističke privrede našeg područja.

Ti pokušaji organizirane akcije upućuju i na to — da se i u pogledu ostalih razvojnih mogućnosti naše privrede, u skladu sa samoupravljanjem, organiziramo na sličan način (koji oblici samoorganizacije za realizaciju svih navedenih zadataka treba da budu prihvati — pitanje je za sebe, ali da već jednom u tom pogledu treba

Karakteristike privrede predratne Jugoslavije — vrlo nizak stupanj razvijenosti proizvodnih snaga, zaostalost poljoprivrede i ostalih privrednih djelatnosti — u potpunosti su se manifestirale i na području općine Šibenik. Stavište, u odnosu na sadašnji jugoslavenski projekat, ako se usporedi struktura stanovništva, pismenost, razvijenost službi društvenog standarta, kao i visina narodnog dohotka po jednom stanovniku — stanje na ovom području bilo je znatno teže.

Od ukupnog broja stanovnika više od 70 posto otpadalo je na poljoprivredno stanovništvo, koje nije moglo, zbog ograničenih poljoprivrednih površina, loših strukturalnih posjedovnih odnosa (više od 55 posto posjeda bilo je do 2 ha), veoma loše agrotehnike i niske produktivnosti, da osigura ni vlastitu egzistenciju iz tog voda privredovanja. Zbog takvog stanja u poljoprivredi i nemogućnosti da se nađe zaposlenje u drugim djelatnostima, stanovništvo je bilo prisiljeno na konstantnu ekonomsku emigraciju.

či značaj, jer one imaju sve uvjete za budući razvoj.

Izlaz iz toga je sigurno u koncentraciji, tj. u udruženom i organiziranom djelovanju, i to načinu u trgovini i ugostiteljstvu, čemu bi odmah i što neposrednije trebalo pristupiti. Bit će, nadalje, potrebno da se, a posebno u robnom prometu, vodi takva politika koja će omogućiti stalno povećanje prometa prisustvom privrednika, tj. privrednih organizacija i izvan okvira naše komune. Takve mogućnosti sve su više prisutne i kod nas, pa ih u nastojanju daljnje razvoja naše privredne aktivnosti treba što prije i što uspješnije ostvarivati.

Proširenje aktivnosti u svim djelatnostima privrednog života potpuno je izmjenjeno lice ovog područja, što u tekućem razdoblju treba još brže nastaviti. Tako sada ima samo 30 posto poljoprivrednog stanovništva, u odnosu na 70 posto prije rata. Ukupna zaposlenost u vanpoljoprivrednim djelatnostima povećana je od 1.500 na više od 15.000 osoba, tj. za 10 puta. U općem mjerilu, nacionalni dohodak je povećan od 60.000 dinara na oko 360.000 ili za 6 puta.

Slobziorom na zaostajanje saobraćaja u odnosu na realne mogućnosti, a imajući u vidu važan geografski položaj područja, kako u pomorskom, tako i u željezničkom, cestovnom i turističkom pogledu, veću pažnju treba pokloniti i unapređenju svih saobraćajnih grana.

Akcija će u tome sigurno biti usmjerenja u nekoliko pravaca: u željezničkom saobraćaju — na rekonstrukciju željezničke pruge Šibenik — Pertočić — Knin, s ciljem povećanja propusne moći i ekonomičnije eksplatacije; u pomorskem saobraćaju — raditi će se na zamjeni zastarjelih i neekonomičnih brodskih kapaciteta suvremenijim plovnim jedinicama, a to će omogućiti rentabilnu eksplataciju i poslovanje uz znatno niže troškove prijevoza; u pretovarnim poduzećima — potrebno je usavršiti organizaciju pretovara, s ciljem postizanja što kvalitetnijih i jeftinijih usluga.

U poduzeću »Luka« — potrebno je modernizirati pretovarnu mehanizaciju, izgraditi nova sklađa i druge pretovarne objekte, da bi se sve više mogli prihvati generalni tereti. Međutim, otvaranjem i većim aktiviranjem naših luka na Jadranu, a u prvom redu luke Ploče, i našu i splitsku luku to sigurno stavlja u jedan dosta složeniji položaj, pa je i tu potrebno ulagati ogromne napore ne samo da se postojeći promet preko naše luke i dalje zadrži — nego i da se stalno poveća.

U poduzeću »Sipad« — potrebno je da se nabavkom lake mehanizacije i suvremenih tehničkih sredstava poboljša sadašnja tehnološka organizacija rada.

U cestovnom saobraćaju, poslije završetka radova na Jadranskoj magistrali, potrebno je izvršiti rekonstrukciju i modernizaciju ostalih saobraćajnica, a prvenstveno put Šibenik-Drnja-Knin, sa vezom za Skradin, kao i modernizaciju drugih puteva i gradskih saobraćajnica.

U javnom cestovnom saobraćaju — potrebno je proširiti kapacite za remont i servis vozila, izgraditi autobusne stanice u Šibeniku i drugim značajnijim turističkim mjestima. Također treba sprovesti bolju saobraćajnu organizaciju rada na različitim mjestima.

U PTT saobraćaju — osnovna orientacija treba da bude ka proširenju i automatizaciji magistralnih i lokalnih telefonsko-telegrafskih veza, itd.

Slobziorom na potencijalne mogućnosti, posebnu pažnju i buduće naše akcije (koje treba da budu više smisljene) moramo orijentirati na ovu veoma važnu i za naš kraj značajnu privrednu djelatnost. Bez ikakvog pretjerivanja o privredovanju u ovoj djelatnosti, sigurno je da imamo presudne sanse, koje, s obzirom na fenomen turizma u svijetu i kod nas, u tekućem razdoblju treba u potpunosti iskoristavati. Svestrani značaj ove privredne aktivnosti i u tome je — što turizam — osim ugostiteljstva — aktivera i niz drugih djelatnosti — poljoprivrednu, saobraćaj, trgovinu, zanatstvo, komunalne djelatnosti, kućnu radinost i ostale društvene službe. Prema tome, sagledavajući kompleksnije značaj koji naša zemlja pridaje ovoj privrednoj aktivnosti, apsolutno je nužno da i mi u neposrednom tekućem razdoblju još više razv

NAUČNI SKUP

ŠIBENIK KROZ STOLJEĆA

Dr. Miljenko Proteg

Završna riječ dr Miljenka Protege

Predsjednik Pravnog savjeta Izvršnog vijeća SRH i počasni član Povijesnog društva Hrvatske dr Miljenko Protega je u svojoj završnoj riječi vrlo povoljno ocijenio značaj i ulogu ovoga skupa u daljnjem naučnom osvijetljavanju svih etapa 900-godišnjeg razvoja Šibenika. Iako pod nepovoljnim okolnostima u svojoj dugoletnoj historiji, Šibenik se vrlo uspješno ukuplja u čitav niz gradova Dalmacije, razvijajući tekovine kulture i civilizacije.

Kroz referate smo vidjeli, rekao je dr Miljenko Protega, da je Šibenik veoma uspješno stvarao svoju ekonomsku, društvenu i političku fiziomiju, i da je vrlo sretna misao Povijesnog društva Hrvatske i Odbora za proslavu bila da se organizira ovakav skup, kako bi se historija Šibenika mogla sistematizirati i konačno realizirati. Zadatak JAZU je da inicira i poradi na konačnom sređenju historije grada.

S ovog mesta, izjavio je dr Miljenko Protega, upućujem apel

Skupštini općine Šibenik i organima koji brinu o sudbini grada — da ulože veće napore na očuvanje starina i kulturnih vrednota, da ih se naučno eksplorira, odnosno revalorizira, posebno radi toga što među naučnicima i historičarima postoji veliko zanimanje za naučnu obradu Šibenika.

Dužnost mi je da izreknam posebnu hvalu svim referentima, te priznanje za pomoć koju su pokazali Skupština općine Šibenik i Odbor za proslavu na uspješnoj organizaciji ovog skupa. Možemo se raziti s uvjerenjem da smo zadatku zaista dobro obavili i da je ovaj skup pružio nadu da ćemo dobiti potpuno naučno pisano povijest Šibenika. Positivno je također i to što je ovaj naučni skup pratio oveći broj srednjoškolaca i studenata. U želji da ubuduću vidimo korisne rezultate, ja u ime predsjedništva proglašavam ovaj dvostruki skup zatvorenim, završio je svoje izlaganje dr Miljenko Protega.

go težački sloj i da se ostali dio njegova stanovništva bavio obrtom, trgovinom i sitnom industrijom, tj. pripadao je sitnoj buržoaziji, odražila se i na stranačko grupiranje.

Najjaču političku grupu predstavljali su zemljoradnici na čelu s Damnom Škaricom. Toj grupi, koja je po svome programu bila unitaristička, jugoslavenska, pripadala su šibenski težaci, dok se ostali, građanski elemenat, podjelio u više stranaka: radikalni i demokrati, koji su branili centralizam i Vidovdanski ustav, klerikalci s programom revizije Vidovdanskog ustava i davanju autonomije pokrajnjima, zatim grupa oko dr Mate Drinovića s federalističkim programom i najzad HRSS s poznatim Radićevim antacentralizmom i republikanstvom.

Hrvatska republikanska seljačka stranka postepeno prodire u Dalmaciju, osvajajući prvo selo, a onda i gradove. Tako je i u Šibeniku HRSS, na čelu s Markom Kožulom, jačala, ali tako da su u okolicu sela potpuno prešlo Radićevu pokretu, a u gradu, pored očitog napredovanja, zemljoradnici i dalje ostaju najjača snaga sve do skupštinskog atenata 1928. godine. Prialjenjem zemljoradnika Hrvatskoj seljačkoj stranci, ova grupa postaje prva politička snaga grada i okoline. Kako je Marko Kožul već prije 1928. godine napustio Radića, HSS u Šibeniku sada vođe dr Šime Vlašić i Dane Škarica.

Da je stranački život u Šibeniku bio vrlo razgranat i živ, za to dovoljno govori velik broj listova koji je izlazio između dva rata. Već 1921. godine pojavljuje se »Hrvatska straža«, glasilo pučke klerikalne stranke, zatim radikalno-demokratski »Demokrati«, pa onda »Hrvatski samobran« i »Dalmatinčki Hrvati«, glasila Hrvatske republikanske seljačke stranke i drugi.

Stranački život Šibeniku između dva rata, usprkos lokalnim obilježjima, bio je dio šireg, hrvatskog i općejugoslavenskog unutrašnje-političkog gibanja. Stranke koje tada djeluju u Šibeniku iste su one stranke koje poznajemo iz političke historije stare Jugoslavije, samo što su njihova jačina i utjecaj ovisili o ekonomskim priljkama i društvenoj strukturi grada i njegove okolice. U njihovoj djelatnosti, pored općih političkih problema države, našli su odraza i svi lokalni problemi.

Cinjenica da je u Šibeniku poslije 1918. godine prevladavao još du-

U Šibeniku je 18. i 19. o.m. održan simpozij najeminentnijih naučnika i historičara Jugoslavije, kojeg je organiziralo Povijesno društvo Hrvatske u suradnji s Odborom za proslavu 900-godišnjice prvog spomena Šibenika. Uz veći broj jugoslavenskih historičara i ostalih učenjaka, svečanom otvaranju dvostrukog skupa u dvorani Društvenog doma prisustvovali su i dr Ivan Ribar, dugogodišnji narodni postnik ovog kraja, dr Grga Novak, predsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, dr Miljenko Proteg, predsjednik Pravnog savjeta Izvršnog vijeća Hrvatske, dr Ivo Božić, predsjednik Saveza društava historičara Jugoslavije i šibenski biskup dr Josip Arnerić, te akademici prof. dr Cvito Fisković i dr Stipe Gunjača, društveno — politički i kulturni radnici Šibenika.

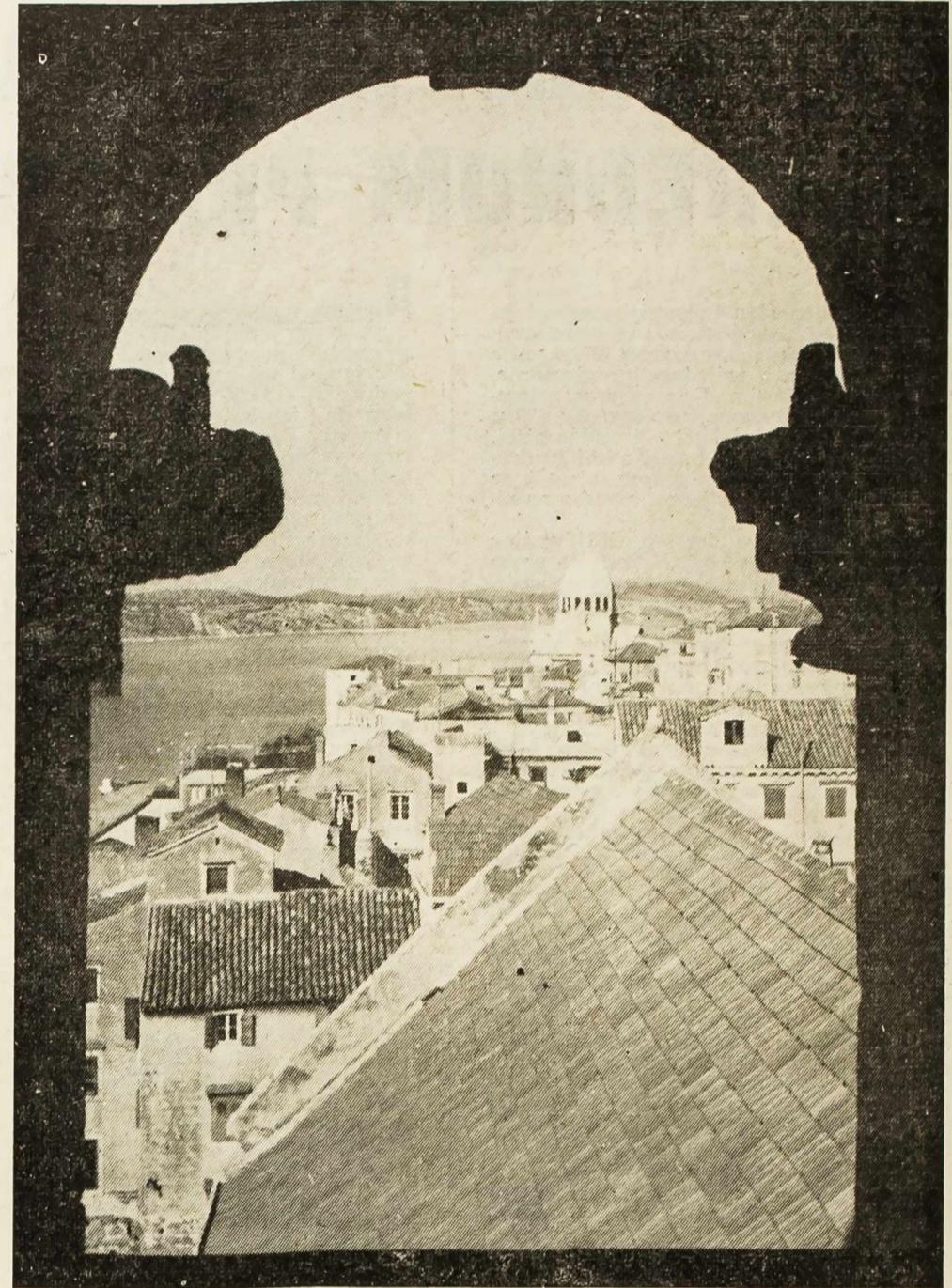
Naučni skup otvorio je predsjednik Skupštine općine Šibenik Jakov Grubišić, koji je pozdravio naučnike i goste, te im zaželio ugodan boravak u našem gradu, a zatim je dr Ivo Božić pozdravio prisutne, istakavši da među jugoslavenskim povjesničarima prevladava uvjerenje da se pristup studijskom proučavanju naših gradova. Ovaj eminentni skup, rekao je Ivo Božić, predstavljaće značajni doprinos i jednu od stepenica ka sistematskijem proučavanju ovog grada. Akademik Cvito Fisković je, pozdravljajući prisutne, izrazio želju za boljom suradnjom između Konzervatorskog zavoda za Dalmaciju i kulturnih institucija u Šibeniku.

Prvi je uzeo riječ dr Ivan Ribar, koji se u svome jednosatnom izlaganju osvrnuo na prve godine svoga djelovanja u svojstvu sazvognog narodnog poslaničkog vijeća ovog kraja, a zatim je u detaljima iznio ekonomski, društveni i kulturni razvoj Šibenske komune, posebno grada Šibenika, te njegova zagorsko i primorsko dijelo.

U svome vrlo zanimljivom referatu na temu: Ime grada Šibenika — podrijetlo i značenje, prof. dr Miroslav Kravar je odbacio dosadašnja mišljenja o podrijetlu i imenu Šibenika, zadržavši se na pretpostavci po kojoj se najvjerojatnije radi o slavenskom podrijetlu imena, i to prema korijenu svib (sib) što znači dren, pa otuda Šibenik, odnosno Šibenik. Prof. dr Dujo Rendić — Miočević je, uz projiciranje, govorio o Danilu, jednom od najstarijih naselja na ovom području, nastalom u neolitsko doba — iznoseći rezultate iz dosad izvršenih radova na iskapanjima. Prof. dr Milan Prelog prikazao je portrete najčuvenijih Šibenskih umjetnika — graditelja Jurja Dalmatinca, humaniste Jurja Šižgorića i slikara Jurja Čulinovića, te njihovu ulogu u kulturno — umjetničkom životu Šibenika 15. i 16. stoljeća. Iznoseći Šibenik i njegovu okolicu u djelu zadarskog pjesnika Jurja Barakovića, prof. dr Franjo Svelec je prisutne upoznao da je Baraković svoju »Vilu Slovinku« napisao za svoga boravka u Šibeniku.

Prvog dana naučnog skupa još su govorili prof. Franjo Dujmović o razvoju Šibenskog distrikta do 15. stoljeća, o Šibeniku i Mlečanima izlagao je prof. Slavo Grubišić, o vezama Šibenika i Dubrovnika u srednjem vijeku osvrnuo se prof. dr Josip Lučić, dok je prof. dr Kosta Milutinović govorio o ulozi Šibenskog filozofa, pisca i političara Nikole Tommasea na prilike u Dalmaciji i Šibeniku sredinom prošlog stoljeća.

Drugog dana skupa — prvi je uzeo riječ prof. Rade Petrović, predsjednik Povijesnog društva Bosne i Hercegovine, koji je govorio o nacionalnom previranju u Šibeniku 70-ih godina prošlog stoljeća, a zatim je docent dr Ivo Karaman prikazao ulogu Šibenika u dalmatinskoj privredi potkraj 19. i početkom 20. stoljeća — s osvrtom na gradnju prve željezničke pruge Šibenik — Knin — Split, osnivanje parobrodarskog društva, stovarišta grade na Šipadu i na početku prve industrije (tvornica »Sufid« u Crnici). Prof. dr Mirjana Gross je u svome referatu iznijela ulogu i značaj Šibenskog pravaštva na razvoj hrvatske politike u Dalmaciji i Šibeniku do I svjetskog rata, dok je dr Bogdan Krizman, govorčići o priljkama u Šibeniku za vrijeme I svjetskog rata, prikazao bunt Šibenčana protiv Austro-ugarske monarhije — pobunu mornara na torpiljeru T-11 i njegina bijega u Italiju, pripremanje puča na brodu »Švarcenberga« i povezivanje revolucionarnih mornara s na-prednjim snagama u gradu, te na stvaranju prvog revolucionarnog odbora. Prof. dr Dinko Foretić govorio je o razvoju radničkog pokreta do 1918. godine, a prof. Hrvoje Matković o stranačkom životu Šibenika između dva rata. Vitomir Gradiška se u iscrpnom izlaganju osvrnuo na borbenu aktivnost NOP-a 1942-43. godine na sektoru Vodica, te na osnivanje i djelovanje Primorske čete, prve vojne operativne jedinice narodnooslobodilačkog rata u ovom kraju. Posljednji predavač bio je prof. Ivo Bilan koji je govorio o poslijeratnom razvoju Šibenika.

Prvog dana:

Program predavanja

Prof. dr Ivan Ribar: Moj rad u svojstvu Šibenskog narodnog poslaničkog 1945 — 1963. godine,
Prof. dr Miroslav Kravar: Ime grada Šibenika — podrijetlo i značenje.

Prof. dr Dujo Rendić-Miočević: Danilo kraj Šibenika u svjetlu arheoloških istraživanja.

Prof. dr Milan Prelog: Kulturno-umjetnička djelatnost Šibenika u XV i XVI stoljeću.

Prof. dr Franjo Svelec: Šibenik i njegova okolina u djelu Jurja Barakovića.

Prof. dr Franjo Dujmović: Razvoj Šibenskog distrikta do XV stoljeća.

Prof. Slavo Grubišić: Šibenik i Mlečani.

Prof. dr Josip Lukić: Veze Šibenika i Dubrovnika u srednjem vijeku.

Prof. dr Kosta Milutinović: Tommaseo i Dalmacija.

Drugog dana:

Doc. dr Ivo Karaman: Uloga Šibenika u dalmatinskoj privredi potkraj XIX i na početku XX stoljeća.

Prof. dr Rade Petrović: Nacionalno previranje u Šibeniku sedamdesetih godina XIX stoljeća.

Prof. dr Mirjana Gross: Uloga Šibenskog pravaštva u hrvatskoj politici uoči prvog svjetskog rata.

Dr Bogdan Krizman: Šibenik u prvom svjetskom ratu.

Prof. dr Dinko Foretić: Radnički pokret u Šibeniku do 1918. godine.

Prof. Hrvoje Matković: Stranački život u Šibeniku između dva rata.

Vitomir Gradiška: Pregled borbene aktivnosti NOP na sektoru Vodica 1942—43 godine i djelovanje Primorske čete.

Prof. Ivo Bilan: Poslijeratni razvoj Šibenika.

I ZA ZBORNIK GRADA ŠIBENIKA

U Odboru za proslavu 900-godišnjice prvog spomena Šibenika informirani smo da će se dio priloga — referata — što su ih istaknuti naučnici i historičari podnijeli na ovom skupu, objaviti i u Zborniku grada Šibenika koji će izdati krajem iduće godine. To su, među ostalima, i prilizi Miroslava Kravar-a, Duje Rendića, Milana Preloga, Franje Dujmovića, Slave Grubišića, Mirjane Gross i Dinka Foretića. O tome nas je informirao prof. Ivo Livaković, tajnik Odbora za proslavu.

Za vrijeme održavanja dvostrukog skupa historičara organizirano je nekoliko značajnih manifestacija. Tako su prvi dana ovog skupa učesnici i gosti razgledali prigodnu izložbu »Lice Šibenika u prošlosti«, što ju je organizirao Muzej grada Šibenika, a navečer je predsjednik Skupštine općine Šibenik Jakov Grubišić priredio svečani prijem u Gradskoj vijećnici.

Drugog dana učesnici skupa razgledali su najvažnije kulturno-historijske znamenitosti Šibenika, među ostalim: Katedralu i izložbu crkvenih predmeta u Sv. Barbari.

Trećeg dana priredjen je izlet u Bibin, gdje je grupa od 40 naučnika i historičara, pod vodstvom akademika dr. Stipe Gunjače, razgledala tamošnje arheološke iskopine. Istog dana priredjen je zajednički ručak na Brodarici.

Dr. Grga Novak

ŠIBENIK IZMEĐU DVA RATA

Stranački život u Šibeniku u razdoblju između dva rata, bila je tema predavanja koje je održao prof. Hrvoje Matković, kustos Povijesnog muzeja Hrvatske. Govoreći o ekonomskim i društvenim uvjetima života pred ratom Šibenika, on je spomenuo da je nakon odlaska Talijana 12. lipnja 1921. godine u gradu živjelo oko 14.000, a 1931. godine 16.079 stanovnika. Od toga broja 7.149 žitelja živjelo je isključivo od poljoprivrede, dok su blizu 9 tisuća ljudi sačinjavali obrtnici, trgovci, radnici, činovnici i oficiri ratne mornarice.

Među većim industrijskim i trgovackim objektima djelovali su Tvornica karbida i cijanamida u Crnici sa 500 zaposlenih radnika, zatim stotvarište drvene grade na Šipadu, lučka postrojenja za pretvor robe i banjarsko-trgovacko-industrijska djelatnost koju je vodio Stipe Šare i sinovi. Pred drugi svjetski rat izgrađena je Tvornica aluminija u Lozovcu. Šibenska luka je po ostvarenom prometu, poslije Splita i Sušaka, zauzimala treće mjesto na Jadranu. Postojala je i tzv. mala industrija što su je vodili privatnici. To je proizvodnja tekstila, sapuna, svjeća, užadi, narodnih rukotvorina i ledana. Grafička industrija također je bila prilično razvijena, jer su tada u gradu djelovale četiri tiskare. Broj gradskog stanovništva rastao je dosta spor, pa je tako prema popisu stanovništva starijog Jugoslavije od 1931. godine Šibenik brojao 16.079 stanovnika, da bi taj broj uoči drugog svjetskog rata porastao na tek 17.400. osoba.

Da je stranački život u Šibeniku bio vrlo razgranat i živ, za to dovoljno govori velik broj listova koji je izlazio između dva rata. Već 1921. godine pojavljuje se »Hrvatska straža«, glasilo pučke klerikalne stranke, zatim radikalno-demokratski »Demokrati«, pa onda »Hrvatski samobran« i »Dalmatinčki Hrvati«, glasila Hrvatske republikanske seljačke stranke i drugi.

Stranački život Šibeniku između dva rata, usprkos lokalnim obilježjima, bio je dio šireg, hrvatskog i općejugoslavenskog unutrašnje-političkog gibanja. Stranke koje tada djeluju u Šibeniku iste su one stranke koje poznajemo iz političke historije stare Jugoslavije, samo što su njihova jačina i utjecaj ovisili o ekonomskim priljkama i društvenoj strukturi grada i njegove okolice. U njihovoj djelatnosti, pored općih političkih problema države, našli su odraza i svi lokalni problemi.

Cinjenica da je u Šibeniku poslije 1918. godine prevladavao još du-

Dr. Grga Novak

Piše SVETO MANDIĆ

I STOČARSKI DINAR VEĆI

Prošlo je otprilike godinu dana otkako djeluje privredna i društvena reforma sa svojim mjerama. Za tu godinu dana naglo je porasla i poljoprivredna proizvodnja. Jednim dijelom je to zasluga i klimatski povoljnih uvjeta, ali je većim dijelom takvom stanju pogodovala upravo reforma, što se dokazuje znatnim smanjenjem troškova proizvodnje i svakodnevnim otkrivanjem ogromnih rezervi koje krije ova proizvodnja.

Dovoljno je, na primjer, istaći činjenicu da se akumulacija podvostručila, te da je kod nas, na našoj komuni, porast neto-prodakta u poljoprivredi povećan za prvo polugodište 1966. godine u odnosu na prethodni period za 74 posto, dok je za isto razdoblje porast troškova poslovanja iznosio svega 14 posto. Porast cijena poljoprivrednih proizvoda u odnosu na 1964. godinu predviđen je za 32 posto. Cijene se u principu formiraju slobodno, prema uvjetima tržišta, iako za neke osnovne poljoprivredne proizvode postoje i garantirane otkupne cijene radi sigurnosti proizvođača. Pa ipak su takve cijene još uvijek ispod svjetskog nivoa cijena poljoprivrednim proizvodima.

Izvane svake je sumnje da stočarska proizvodnja na našoj zemlji danas na izvanredno važnoj prekretnici, koju je uvjetovao upravo skokovit napredak u ratarskoj proizvodnji, s kojom je stočarstvo nerazdvojivo povezano. To je i razumljivo, jer samo visoka proizvodnja kukuruza drugih krmnih kultura, odnosno kvantitativno i kvalitativno visoki nivo krmne baze, može stvoriti solidnu i realnu osnovu za suvremenu i dobru stočarsku proizvodnju. Naša današnja orientacija u stočarskoj proizvodnji ide za tim da se proizvođači sposobe za industrijski način proizvodnje mlijeka, mesa, jaja i drugih stočarskih proizvoda. Takva proizvodnja nosi sa sobom i niz novih problema, od čijeg pravilnog rješavanja ovisi da li će ova privredna grana dati društvu i privredi ono što se od nje očekuje. Ti se problemi ne pojavljuju samo kod nas, već su oni sastavni dio animalne proizvodnje, gledane gotovo u svjetskim razmjerima, pa se u tim okvirima i traže odgovarajuća rješenja, koja se često usvajaju i u našim uvjetima.

Paralelno sa ostvarivanjem planova o upravo rekordnom povećanju stočarske proizvodnje, nužno se nameće potreba i za što kvalitetnijom obradom i preradom sirovina u finalne industrijske proizvode namijenjene prvenstveno za ishranu ljudi, a onda i za preradu u čitav niz proizvoda. Navedena potreba uvjetovala je izgradnju čitavog niza objekata prehrambene industrije, prvenstveno kolaonica i mlijekara, u kojima se teži za što većom mehanizacijom i automatizacijom svih tehnoloških procesa proizvodnje.

Da bi se razumjelo sadašnje stočarenje na našem području, potrebno je da se osvrnemo i nešto unazad.

Stočarstvo, svakako, predstavlja jednu od najstarijih privrednih grana našeg zagorskog dijela općine. Ne možemo tačno znati kakvo je ono izgledalo u srednjem stoljeću, ali brojna predata govađa da je u tom periodu stočarenje bilo glavno zanimanje. Pašnjaci, šume i naše kraške lide pružali su dovoljno ishrane stoci. Mogućnost ispaša preko čitave godine bila je jedan od važnih činilaca koji su uvjetovali povoljne mogućnosti za bavljenje tom dijelatnošću.

Dalje, izgleda da je narodu u to doba, za vrijeme povremenih sukoba i stalne nesigurnosti, bila nužna pokretljivost, pa nije jače mogao biti vezan za zemlju. Tada se stanovništvo češće kretalo i živjelo »sa stokom«. Sjajč nije bio siguran da će biti i žetelac. Estenzivno stočarenje bilo je najrentabilniji oblik privredovanja. Biti bogat u ono doba znalo je imati dosta stoke. Ona je narodu pružala gotovo sve: od ishrane i odijevanja do novca da se podmire i druge dažbine i potrebe. Stočni sajmovi uz primorska naselja bili su najbolja tržišta za prodaju stoke i stočnih proizvoda. Poznato je da su i naši prekomorski susjedi dolazili i kupovali, za vlastite potrebe, stoku s našeg područja.

Ljudi su uzgajali sve vrste stoke. Ovca je ipak bila najvažnija. To je i prirodno, jer je ona najbolje iskoristavala ekstenzivne pašnjake kojima je Dalmacija obilovala. Osim toga, ovca je bila i najkorisnija, jer je davala različite proizvode. Govedo je po broju i ulozi u stočarenju zaostajalo za ovcom, ali je ipak uzgajano u znatnom broju, ne samo radi kućnih potreba (tegleća stoka, koža i drugo) nego i radi trgovine. Konj je bio važna transportna životinja, bez koje se nije moglo zamisliti ni jedno domaćinstvo, ne samo na selu već i u gradovima. Gajenje koza bilo je veoma rašireno, jer su se na prostranim brdskim predjelima sa šikarama — čak i zimi koze mogle prehranjivati. Njih su naročito uzgajala ona selja koja nisu držala dovoljan broj ovaca. Svinjarstvo se razvilo znatno kasnije, jer se ograničenom zemljoradnjom nastojalo zadovoljiti osnovne potrebe stanovništva u ishrani. Od davnine je vrlo važnu ulogu na našem području imao uzgoj magarca, i po broju i po svome

značaju, jer su za njegov uzgoj bili izuzetno pogodni uvjeti, kako u vezi s konfiguracijom tla, tako i u vezi s mogućnošću prehrane, koja je bila doista povoljna.

Stoka je manje-više i ljeti i zimi bila na otvorenom. Rijetko su bile (na žalost, u priličnoj mjeri) još i danas takvo stanje u mnogim zagorskim selima) dobre nastambe za stoku. S obzirom na oskudnu ljetnu ispašu uslijed sušne, većine naših sela tjerala je svoju stoku na planinsku ispašu — na južne obrone Dinare. Stoka je obično isla na ispašu sredinom lipnja, a vraćala se početkom listopada. Taj običaj održao se sve do danas, kad veći dio ovaca iz Gredaštice, Vrpolja, Jadrtovca, Danila, Dubrave, Konjevra i Dubravice ide na planinski ispašu.

Stočarstvo između dva rata na našem području stagnira, a dijelom i opada. Cijena stoci opada, a u odnosu na industrijske proizvode. Razvija se vinogradarstvo, a stočarstvo mu jednim dijelom ustupa svoje mjesto.

Poslije drugog svjetskog rata dolazi do naglog razvoja industrije i gradova. Naročito je započela velika migracija stanovništva sa selu u gradove, čime nestaje i patrijarhalna seoska civilizacija. Najproduktivnije seosko stanovništvo, pa i čitave porodice, okreću se sada »gradskim poslovima«, čime je u prvom redu pogodeno stočarstvo. Dolazi do raznih otkupa, likvidiranja koza, formiranja SRZ, opadanja cijene stoci i stočarskim proizvodima. Sve to, i pored naših deklarativnih »zaključaka« o unapređenju selu i poljoprivredne proizvodnje, dovodi do zaostajanja razvitička poljoprivrede, jer stvarne mjerne pogodaju baš selo i poljoprivrednu proizvodnju. Sve naše snage bile su okrenute industriji, koja je trebala da riješi probleme naše privrede.

Društvo nije na našoj općini uložilo sredstva za razvitak poljoprivrede, a posebno stočarstva. Tako mi na općini nemamo uopće ni jedne socijalističke farme suvremenog tipa, a sitna seljačka proizvodnja identična je onoj od prije 100 godina. Uvjeti do danas nisu bili takvi da su dozvoljavali drukčije stanje. Karakterističan je primjer situacije u proljeće prije nekoliko godina, poslije katastrofalne sušne godine, kada je cijena jednog kilograma sijena odgovarala cijeni jednog kilograma mesne žive težine.

Interesantno je konstatirati da smo svi mi po malo bili uvjereni da na našoj komuni uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju nema i da smo mislili kako sitna isparceliranost, suša, nemogućnost nadovnjavanja i drugi uvjeti, a naročito bježanje sa selu u industriju, dovode do mat-pozicije — što se tiče napretka poljoprivredne proizvodnje.

Kod toga smo zaboravljali osnovne činjenice: da i pored svih nedacija, na općini egzistira 80.000 ovaca, više tisuća svinja, goveda i druge stoke, i da pored svega toga nije došlo do znatnijeg opadanja brojnog stanja, da i pored zapošljavanja u industriji seljak nije u potpunosti napustio poljoprivrednu proizvodnju — nju je ujijek držao u rezervi, činil mu se sigurnija, da je tržište tražilo ogromne količine poljoprivrednih proizvoda, i to našočito mesa, mlijeka i jaja, a selo mu to nije davao — iako je moglo.

Trebalo je da dođe reforma i da nam ona otvari oči i sve postavi na svoje mjesto.

Navedeno stanje i povoljne okolnosti koje su nastale u sadašnjem periodu ukazuju na činjenicu da je neminovalo potrebno mijenjati dosadašnji sistem proizvodnje u stočarstvu. Primjena novih tehnoloških procesa u proizvodnji, borba za kvalitet, obezbjeđenje plasmana po ekonomski povoljnim cijenama, korištenje unutrašnjih rezervi — to su zadaci koji stoje pred nama na polju stočarske proizvodnje.

S obzirom na konfiguraciju tla, krmnu bazu i tržište, po našem mišljenju, perspektiva stočarske proizvodnje na našoj općini u prvom redu se odnosi na sitnu stoku i perad. Izgradnja sve većeg broja tvornica stočne hrane u zemlji, a i u našoj neposrednoj blizini, omogućava nam da uz minimalne prevozne troškove proizvodimo mnoge stočarske proizvode.

Po svome broju danas je kod nas još uvijek najzastupljenije ovčarstvo. Nemogućnost većeg uzgoja goveda na našem području, povećava značaj uzgoja ovaca. Međutim, naše ovčarstvo, onakvo kakvo je danas, u cijelini je ekstenzivno i slabu produktivno. Izlaz iz te situacije treba tražiti u kvalitetnom poboljšanju pasminskog sastava i u pravilnom korištenju pašnjaka, kao i pregonskim pašarenjem na postojećim — moguće je intenzivno

uzgajati oko 50.000 ovaca. Uvođenjem tova jagnjadi i mogućnošću dobijanja dvoje jagnjadi po ovci, povećali bismo rentabilnost sadašnje proizvodnje, za oko tri puta.

Dosadašnji rad veterinarske stanice na merinaciji imao je pozitivne rezultate utoliko što su tim radom stecena značajna iskustva za daljnji rad u ovčarstvu. Ne treba zaboraviti da na našoj općini u nekim mjestima (Zlarin, Prvić, Zablaće i drugo) postoje merinirana stada koja bi uz izvjesna poboljšanja putem križanja sa kvalitetnim pasmina ovaca mogla poslužiti kao osnov za daljnje unapređenje ove stočarske grane. Veterinarska stanica momentano raspolaže kompletnim programom za intenzifikaciju stočarstva.

Uzadnje vrijeme bilo je nekoliko pokušaja u raznim dijelovima zemlje da se izmjene i propisi o držanju koza, jer je danas manje-više svima jasno da nije trebalo prići onako drastičnoj likvidaciji jedne životinjske vrste na čitavom području Jugoslavije, tim više što smo na taj način od jednog od najvećih izvoznika šveroa (kože kože) postali uvoznici toga artikla, da bismo mogli podmiriti našu kožarsku industriju. Danas se stoji na stanovištu, kojem i mi u potpunosti podržavamo, da je potrebno izvršiti rajonizaciju uzgoja koza, i to u onim predjelima gdje kozarstvo stvarno ne može napraviti veliku štetu šumarstvu, zajednici može pružiti ogromnu korist. Na našoj općini postoje, po našem mišljenju i mišljenju stručnjaka iz Šumskog gospodarstva, područja na kojima bi se bez steta po uzgoju šume moglo uzgajati više tisuća koza u društvenom vlasništvu. Ne treba pri tome zaboraviti da su troškovi uzgoja koza najniži, a da je korist vrlo velika, jer pored vrijednih proizvoda za kožarsku industriju osiguravamo znatne količine traženog mesa na našem području.

U toku posljednjeg decenija ostvaren je veliki napredak i u svinjogradstvu. Postignuta visoka plodnost i ranorezlost svinja činile su da se za godinu dana od potomstva jedne krmečke može dobiti više od dvije tone mesa i masti. Smanjenjem prosječnog utroška hrane za kilogram prirasta na 2,5 do 3,5 kg, učinilo je da je proizvodnja mesa kod svinja postala još jeftinija nego kod drugih vrsta životinja. Mi smo zainteresirani za svinjogradstvo u prvom redu zbog kvalitetne proizvodnje pršutu. Zbog toga je preorientacija našeg uzgoja svinja na mesnate pasmine dijelom već učinjena, a dijelom stoji pred nama uvođenjem još mesnatih pasmina iz Holandije i Svedske.

Uzgoj svinja trebao bi se orijentirati u dva pravca. Prvo, trebalo bi obezbijediti priplodni materijal preko organiziranog prasilišta u društvenom sektoru, i to najkvalitetnijih pasminskih osobina. Drugo, trebalo bi prići iskoristavanju svih nusproducata koji se mogu iskoristiti u tovru svinja, a kojih gradsko područje ima u većim količinama. Osim toga, uvođenjem u ishranu suvremenih smjesa iz tvornice stočne hrane umnogome će se poboljšati kvalitet mesa i skratiti vrijeme potrebljano za svinju.

Uvođenjem suvremene mehanizacije u poljoprivredi znatno će opasti broj tegleće stoke — kojina i volova. Ustalom, to se dogodilo u čitavom svijetu. U svim slučajevima tegleću stoku su zamijenile krave. Tome i mi težimo. Zabrinjujuće podatke potrošnja mlijeka po glavi stanovnika na našoj općini, imperativno nam nalaže da osiguramo jednim dijelom mlijeko sa vlastitog područja. Sadašnji fond krava predstavlja glavni izvor mlijeka za gradsko stanovništvo. Organizirano snabdijevanje mlijekom sa našeg područja već je prilično stara tema, koja nikako da se jednom pravilno riješi. Kod toga smo zaboravljali osnovne činjenice: da i pored svih nedacija, na općini egzistira 80.000 ovaca, više tisuća svinja, goveda i druge stoke, i da pored svega toga nije došlo do znatnijeg opadanja brojnog stanja, da i pored zapošljavanja u industriji seljak nije u potpunosti napustio poljoprivrednu proizvodnju — nju je ujijek držao u rezervi, činil mu se sigurnija, da je tržište tražilo ogromne količine poljoprivrednih proizvoda, i to našočito mesa, mlijeka i jaja, a selo mu to nije davao — iako je moglo.

Kod toga smo zaboravljali da se jednom pravilno riješi.

Kod toga u prvom redu mislim na organizaciju otakupu. Tu nam se kriju nevjerojatno velike rezerve. Ukoliko bismo riješili problem otakupa mlijeka to bi svakako bio veliki stimulans za povećanju proizvodnju u govedarstvu. Samo sa području Konjekovca i bliže okolice Skradina moglo bi za kratko vrijeme biti dnevno otkupljivano isto toliko mlijeka koliko i iz najbližih prigradske selja, a to znači ukupno od 4 do 5.000 litara mlijeka.

Zadržite, svakako, na svim tim djelatnostima

svrhu poboljšanja pasminskog sastava i povećanja proizvodnje jaja, Veterinarska stanica je 1961. godine investirala 3 milijuna dinara, o-premivši se tako za proizvodnju najkvalitetnijih kokoši-nosilica raznih linija pasmine Leghorn. U isto vrijeme vršila je pokušni tov brojlera. Za ovih nekoliko godina proizvedeno je više od 100 tisuća komada brojlera, a isto toliki broj rasplodnih kokočica za okolno područje. Prve godine zainteresiranost je bila tako mala da je stanica oko tisuću komada kokočica morala besplatno podijeliti po okolnim selima. Danas kapacitet inkubatorske stanice ne može podmiriti potrebe za rasplodnim pilićima u špici potražnje.

Zahvaljujući takvom radu stanice, danas većina okolnih selu uzgaja uglavnom samo Leghorna, čija proizvodnja jaja godišnje po jednoj nosilici znači preko 250 komada jaja.

Osim toga, u zadnje vrijeme pojavilo se nekoliko proizvođača jaja koji to čine na potpuno suvremen — industrijski način. Izgradnjom mješavine smjesa za perad u Kninu, uklonjena je i posljednja prepreka za intenzivan uzgoj peradi kod nas. Zbog toga je interes za proizvodnju jaja i brojlera iz dana u dan sve veći. U cilju što bržeg razvijanja ove proizvodnje, u Šibeniku je formirano i udruženje ovih proizvođača.

Smatramo da će ova korisna inicijativa za godinu-dvije dovesti do formiranja nekoliko desetaka peradarskih farmi, koje će imati od 500 komada nosilica na više, što će biti gotovo dovoljno da grad bude snabdjeven syježim, a i jeftinim, jajima. U istom pravcu razvijat će se i brojlerska proizvodnja.

Postavljaju mi često pitanje zašto ova peradarska proizvodnja zauzima sve više maha. U odgovoru na to pitanje, osim onoga što sam već naveo o postojanju objektivnih uvjeta zbog mogućnosti nabave rasplodnog materijala, smjesa, pomoći stručnjaka kod izgradnje peradarnika, a i u toku samog tehnološkog procesa proizvodnje, odgovor treba tražiti i u tome što je u svijetu, a i kod nas, ova proizvodnja dosegla — zahvaljujući eksperimentalnoj nauci — fantastične rezultate. Mi danas u najnaprednijim peradarskim farmama imamo godišnju proizvodnju po nosilicama 300 jaja, ili postižemo u tovu 1 kilogram prirasta mesa uz utrošak svega 1,5 kg hrane. Tehnološki proces je takav da to više ne predstavlja nekakvu poljoprivrednu proizvodnju, već je to takva industrijska proizvodnja u kojoj je završen proces mehanizacije i automatizacije, kroz koju se ne radi o biološkim jedinkama koje čovjek koristi za proizvodnju. Eto, zahvaljujući baš tome, da u toj proizvodnji gotovo više nema nepoznatica, da se može ekonomski izračunati na posljednju paru čitava proizvodnja, koja nimalo ne ovisi o elementarnim faktorima, da zdravstvena zaštita garantira sigurnost u proizvodnji — dovela je i dovođi do vrlo nagle ekspanzije ove proizvodnje. Završio bih ovo sa jednim praktičnim primjerom: netko tko želi da uzgaja 500 komada nosilica uz 3

„ELEKTRA“ - PROSVJETI

Svi su izgledi da će se pitanje povećanja osobnih dohodaka radnika u prosjeku na području naše komune povoljno rješiti. Kako je pozato, apelira se na radne organizacije da potpomognu rješavanju toga problema. Odaziv je relativno veoma dobar.

Na primer, na posljednjoj sjednici Radničkog savjeta »Elektro-dalmacije« — pogon »Elektra« Šibenik — odlučeno je da se fondovima za školstvo komuna Drišnja, Knin i Šibenik dodijeli 10 milijuna starih dinara. Do tih sredstava došlo se ovako: 7 milijuna starih dinara i materijalnih sredstava za školstvo i 3 milijuna starih dinara iz sredstava zajedničke potrošnje — odvojenih za tu svrhu iz osobnih dohodaka, a što iznosi 10 posto od osobnih dohodaka članova Šibenske »Elektre« za prošinac ove godine.

Od tih 10 milijuna starih dinara, Fond za školstvo općine Šibenik dobit će 7,730,000 starih dinara, Fond za školstvo općine Knin 1,190,000 starih dinara, dok će Fond u Drišnji dobiti 1,080,000 starih dinara. (B)

susret

Simac Vukobrat

Ako ikada putnik namjernik zade desnim koritom rijeke Krke između proplanaka debelog brda u ubavoj dolini, kad u majskim jutrima osjeti let ševe i buđenje sela, nema razloga da se ne upita: kada se ljudske duše bude i umiru?

Povezan život sadašnjeg čovjeka sa ciklusom sudsina prohujalih ovim krajem, može da probudi osjećaj jedne epopeje koju će tko zna kada romansijer moći izraziti. Samo onaj koji nikne iz zbirka svih života usredotočenih u ovom kamenjaru, moći će da stvari siže za jedno pisano djelo čiji su autori obični ljudi, sa najsupitnijim osjećajima — kao fenomeni i jedinke u spletu etnografskog smještaja ili rase.

Jednoga izrazitog čovjeka sreć sam i ja. Zove se Simac Knežević-Vukobrat, olijča bure, života od 1912. godine, vojnika austro-ugarske monarhije, učesnika Kalvarije i puta sa svim putešestvijima do Zlatnog Praga, da bi kao rekonvalescent budni pratilo svoj i ratni hod velesila sa svim opterećenjima — bez dekor i epoleta — i opet stigao živ i zdrav u svoj ubav kraj pored rijeke Krke i tu skrasio svoj život u kraljevini Jugoslaviji, da bi znojem i žuljevinu hrano svoje devetoro djece, opijen brigama i trudom, ali i strahom za rast i život te svoje porodice.

Poznat po trudu muci, a treba vidjeti njegov dilan i kažiprst — ogroman i teretan, medveđe snage i naravi. Svome ponosu i riječi dao je značenje svetinje. Ali, dočekao je i treću nedagu, drugi svjetski rat. Njegovo poštenje sukobilo se sa strašnom stvarnost. U navali mnogih vojska biva proganjani i traženi. Nema o tome pisanih riječi, nego je svjedok — samo njegov lik, njegov izraz i suza. Kako bi poeta mogao izraziti sve to kad bi zavirio i slušao priču stvarnu; gorku i istinitu! Ali kada?

U kasnu noć sjeca se Simac svoje mladosti, svoje poodmakle dobi muža, i svježe su mu uspomene na provlačenja stranih vojska ovim krajem — i on obuhvaćen vihorima i zatvaran radi poštenja i čestitosti. I danas Simac budno prati sve svjetske razvijene — od Pariza do Rajsne — i često ponavlja: »Čovjek, koliko je vrijedno to biti!«

Dočekao je starost smiren u svome spokojstvu. I sada često sugovorniku nametne svoju misao o tome da je »čovjek kao sjeme na vjetru i da u svome žicu provede svoje radoši u najmanoj mjeri, a da je sve ono drugo tuđi život i tuđa radost.

U svome selu je nikao, i čitav svoj život tržtovao za čovjeka, tonio svoju snagu i mladost, prohodao u ratnim vihorima srednju Evropu i opet se skrasio tu, u svoje ubavo selo, okružen svojim dragim i najbližim, i sada iskazuje radoši i boli toga života.

Krepki starac Simac Vukobrat dočekuje svakog gosta s jednakom pažnjom, ali u početku, kad nije siguran u samog sebe, s malo podozrivosti. Onda odjednom izlje svoje osjećaje i uz čašu krepkog vina posvećenog čovjeku i njegovoj istini, priča i priča: priča o Evropi i svome malom selu i naglašava da je sve ono drugo »studi život i tuda radost«.

Mile Grgurević

Specijalna škola sa internatom

Izgleda da su sazreli svi potrebni uvjeti da se u Šibeniku otvori specijalna osnovna škola sa internatom za djecu koja su zaostala u svome razvoju. Rehabilitacija djece i omladine zaostale u fizičkom i psihičkom razvoju jedno je od ključnih pitanja ne samo socijalne zaštite nego i organizacije i društva u cjelini.

Prije nekoliko godina i na Šibenskom području obavljena je kategorizacija takve djece, koja su pohađala ili još danas pohađaju specijalne škole. Do kraja lipnja ove godine evidentirano je 187 takve djece, od čega 62 posto čine psihički zaostala djece, u 56 slučajeva radi se o kombiniranim smetnjama, dok su ostali slučajevi lakše naravi.

Od 187 djece kategorizirane u Šibeniku, 20 ih se nalazi na profesionalnom ospozobljavanju, 62 djeteta na osnovnom školovanju, od kojih 47 u specijalnim odjeljenjima IV osnovne škole, dok 56 djece čeka na školovanje ili rehabilitaciju. Uzgred treba spomenuti da sva djeca koja pohađaju specijalna odjeljenja IV osnovne škole nemaju status učenika specijalnih škola, pa je upravo zato njihovo školovanje tri puta skuplje od redovnog školovanja.

Međutim, raspoloživi podaci o kategorizaciji ne odražavaju stvarno stanje broja djece zaostale u razvoju na našem području, jer detaljnija ispitivanja nije provodila nijedna služba. Ali, ako bismo se poslužili projekcima drugih republika, koji od ukupnog broja djece i omladine iznose do 7 posto djece zaostale u razvoju, onda znači da je dosadašnjom kategorizacijom obuhvaćeno samo 1 posto.

Prvenstvena je briga zajednice da takvu djecu nakon rehabilitacije uključi u društveni život. S tim u vezi, nadležni organi u komuni ispitali su mogućnost otvaranja specijalne os-

TELEGRAMI

Za njega se govorilo da je neobično pronicljiv čovjek i da mu diskusija uvijek sliči (koj je jajetu) diskusiji šefa. Za jedne burne diskusije skinuo je neoprezno jaketu i svi su mu ispod vrata ugledali mali — magnetofon!

* * *

Posljednja vijest (primljena teleskom): U jednoj Šibenskoj konobri iznenada je preminulo u cvjetu mladosti petnaest hektolitra crnog vina. Stručnjaci su utvrdili da je »umrlo« vino od rođenja bolovalo od — šećerne bolesti!

* * *

Suvremena anegdota glasi ovako: Na satu slavistike profesor je, ušavši u prepunu dvorani i videći gdje na jednom stolu sjedi nekoliko lijeplih djevojaka, rekao: »Staro slavensko pravilo glasi: »Što je na stolu — ponuđeno je!«

* * *

U trenutku zaključenja lista doobili smo slijedeći telegram: »Velika mesna konzerva tužila je scuu za prekršaje svoju susjedu, jer okolo pričaju — da je pokvarena!«

* * *

Pozajmljeni telegram: Na Poljani dvije vespe ogovaraju jednog fiću: »Nema ništa od njega, oda se piću. Stalno visi — na Benzinskoj stanici!«

VESELIC

zabilježeno

Od početka ove godine Odjel za privredu Skupštine općine Šibenik dao je dozvolu za otvaranje 37 privatnih ugostiteljskih radnja u našoj komuni. Obavijesteni smo da će Odjel za privredu ovih dana raspravljati i o davaju suglasnosti za otvaranje još pet novih privatnih ugostiteljskih radnja, koje bi trebalo biti locirane u Šonkoviću, Šibeniku (3), Skradinu i Vodicama.

Nova gradska tržnica u Dragi počela se graditi prije deset godina. Međutim, iz ovih ili onih razloga njenjeno konačno dovršenje stalno je odgađano. Sada je ipak i tom dugogodišnjem isčekivanju došao kraj. Naije, Jadranska banka u Šibeniku odobrila je 150 milijuna starih dinara kredita, a Tržna uprava uložit će 15 milijuna starih dinara, te će tim sredstvima tržnica u Dragi, napokon biti dovršena.

Zakonom je predviđeno da učenici moraju obavezno polaziti osnovnu školu. Roditelji nekih učenika, međutim, ne misle tako: svoju djecu ne upućuju da polaze osnovnu školu. Takvih slučajeva ima više, u prvom redu na području Vrpolja, Pirovca i Čiste Male. Zbog toga je Odsjek za privredu prošlih dana podnio sucu za prekršaje prijavu protiv 49 roditelja čija djeca ne pođaju školu u Vrpolu. (B)

Na maslinarskom području Šibenske općine završena je ovogodišnja berba. Urod je sasvim dobar i na murterskom i na primostenском terenu. U toku je otok maslina, za koji su najviše zainteresirani uvoznici iz Italije. Računa se da će biti otpotvijeđeno oko 50 tona. Talijanski uvoznici plaćat će poljoprivrednoj zadruzi »Slanica« kilogram maslina po 100 lira.

Organizacije društva »Naša djeca u Šibeniku počele su se pripremati za doček Nove godine i Djeda Mraza. U tu svrhu organizira se pribavljanje sredstava za poklonje, te pripremanje programa za različite priredbe. Povodom praznika Dana djece radoši upriličiti će se predstave u Centru za scensku kulturu i festival djeteta, kao i prigodne svečanosti u osnovnim školama i predškolskim institucijama.

U Primoštenu je završeno snimanje kratkometražnog igranog filma »Mornarica pobijeduje«, što ga je pripremilo beogradsko poduzeće »Zastava — film«. Scenarij je napisao Mihajlo Sekulić, koji je ujedno i režiser. U filmu nastupaju članovi dramske sekcije TLM »Boris Kidrić«, te nekoliko bivših Šibenskih glumaca, među kojima i Josip Vikario i Branko Matić. U filmu se priča o jednom brodu vodonoscu koji za vrijeme sušnih ljetnih dana opskrbuje vodom stanovništvo na otocima. (jj)

I još jedan primjer reagiranja na zahtjev da privreda dade svoj dio u ovom, provizornom, periodu do do-

Sa roditeljskog sastanka u Vrpolju

Uspjeh loš

U nedjelju su prosjekni radnici Osnovne škole Vrpolje održali roditeljski sastanak, kojem je prisustvovao oko tri stotine roditelja iz Daniela Birnja, Danila Gornjeg, Boraje, Podine, Vrsnog i Vrpolja. Sastanku je prisustvovao i naš suradnik, koji izvještava o materijalnim prilikama škole, položaju prosjeknih radnika i uspjehu od početka školske godine do danas.

Osnovnu školu u Vrpolju po-hada više od 700 učenika. Sezdeset učenika odustalo je od školovanja, iako još nisu navršili petnaest godina života. Na skupu je primjećeno i to da su urednost i higijena učenika na niskom stupnju. S ciljem poboljšanja uvjeta rada, zaključe-

no je da od prvog prosinca počne radno i školsku kuhinju. Roditelji su se obavezali da će za to davati 400 dinara mjesecno po učeniku.

Interes roditelja za uspjeh djece do sada nije bio velik — istakao je upravitelj škole Ivo Tomašić. On je dalje govorio o

položaju prosjeknih radnika na Šibenskoj komuni. Upozna je skup o nedavno održanom zboru prosjeknih radnika u Šibeniku i njihovim zahtjevima u pogledu povećanja osobnih dohotaka.

U Vrpolju je već i do sada bila reducirana nastava, a neki predmeti nisu uopće bili zastupljeni. Ukoliko se takvo stanje ne uspije sanirati, trećeg prosinca nastava će biti reducirana na jednu trećinu — istakli su prosjekni radnici u Šibeniku.

U diskusiji je učestvovao i izvještaj broj roditelja. Oni su izrazili zabrinutost zbog takvog položaja prosjeknih radnika, a još veću zabrinutost zbog svoje djece, učenika. Ukoliko se ne nađe nekakav kompromis za rješenje ovoga problema na našoj općini. Samo jedan roditelj nije bio solidaran sa istupom prosjeknih radnika, tvrdeći da su se prosjekni radnici ugledali samo na jedan manji broj onih koji imaju osobni dohodak veći od 150 tisuća dinara, a ne i na one koji čiji su dohotci i kojih je najviše.

Pošlije sastanka roditelji su se razili po učionicama, gdje su im saopštene ocjene njihove djece. Općenito se može reći da su učenici za prva tri mjeseca pokazali loš uspjeh.

Zivko Petković

Iz Centra za scensku kulturu

Nekoliko premijera

Nikto ne gaji iluziju da bi Centar za scensku kulturu mogao nadomjestiti ukidanje profesionalnog kazališnog ansambla, ali treba istaći da se ova kulturna institucija trsila da Šibenčanima pruži što više kulturno-zabavnog života.

U prilog tome govore utvrđena gostovanja eminentnih muzičara i muzičkih ansambala, organizacije večeri narodnih pjesama, gostovanja na području komune, organiziranje gostovanja pionirskog kazališta »Titovi maronari« iz Splita, priprevanje književno-muzičkih večeri, itd.

Pored toga, Centar za scensku kulturu priprema i nekoliko premijernih predstava: »San ljetne noći« od Shakespeare-a, priprema zagrebački redatelj Janko Marinković. On priprema i premjeru komadu »Gospodice Borderau« — dramatiziranu novelu »Aspernova pisma« od H. Jamesa-a, piscu čuvene »Nasljednice«. Kostimograf tih predstava je Vanja Žigon. Premijerna predstava komadu »Gospodice Borderau« dat će se, po svoj prilici, sredinom prosinca. Usapore s tim redateljem Dragutin Međi uvježbava »Klupku« od Pere Budaka, a lutkarska scena priprema igračku »Baške iz kufera« — redatelj je Ivica Mušić.

Na kraju treba zabilježiti da će Centar za scensku kulturu

ovih dana dati i nekoliko predstava u većim mjestima na području naše komune. Na repertoar se, pored ostalog, nalazi »Mladost pred sudom« od Hansa Timjera i »Plavi čuperak« od Miroslava Antića, u redateljskoj postavci Ante Balina, koji je naisao na veoma dobar prijem kod gledalaca. (B)

UPRAVNI ODBOR TRGOVINSKOG PODUZEĆA
»KORNAT« — ŠIBENIK

Natječaj

ZA RADNO MJESTO

POSLOVOĐE PRODAVAONICE

»RUKOTVORINE« BR. 13 U ŠIBENIKU

UVJETI:

- VISOKOKVALIFICIRANI TRGOVINSKI RADNIK
- KVALIFICIRANI TRGOVINSKI RADNIK S NAJMANJE 5 GODINA STRUČNE PRAKSE U TRGOVINI, A U STRUCI KOJOM POSLUJE ODNOŠNA PRODAVAONICA ILI SRODNOM STRUKOM.

PRIJAVE SE PODNOSE U ROKU OD 15 DANA OD DANA OBJAVE OVOG OGLASA, I TO UPRAVNOM ODBORU TRGOVINSKOG PODUZEĆA »KORNAT« ŠIBENIK.

OSOBNI DOHODAK PREMA PRAVILNIKU O RASPREDJELI OSOBNIH DOHODAKA PODUZEĆA.

Pravedno, i ništa više

Stavovi prosjeknih radnika izneseni na nedavnom zboru izazvali su, bez sumnje, dubok dojam, kako po sadržaju, tako i po odlučnošti, jer su bili jasni i nedvosmisleni. Ostalo je da se sada o njima konkretno raspravi, i to na svim nivoima gdje to bude potrebno.

U međuvremenu mogu se zapaziti ekstremna, površna, pa i demagoška shva

KOLIKO SU BILI ISKORIŠTENI POJEDINI OBJEKTI NA NAŠEM PODRUČJU

KOMERCIJALNI - NEKOMERCIJALNO!

Iz strukture smještajnih kapaciteta proizlazi da smo ove godine raspolagali sa 14.516 ležaja, što je za oko 9 posto više nego u prošloj godini. Od toga broja ležaja, na kapacitete komercijalnog ugostiteljstva odgadalo je svega 19,34 posto, dok je na ležajevu u kućnoj radnosti dolazilo čak 63 posto. Odmarašta su zapremala 7,99 posto ležaja, a ostale vrste 9,70 posto.

Očito je da je takva struktura smještajnih kapaciteta veoma nepovoljna. To svakako ima vidog uticaja i na manji finansijski efekt u turističkom prometu na našem području.

Što se tiče učešća noćenja domaćih i inozemnih turista u pojedinim vrstama smještajnih kapaciteta, proizlazi da domaći gosti najviše koriste privatne sobe (60 posto), odmarališta (15 posto) i kampove, dok inozemni turisti koriste i objekte komercijalnog ugostiteljstva (32 posto), i kućnu radinost (35 posto), i kampove (31 posto).

Cinjenica da inozemni turisti sve više koriste kapacitete u privatnim sobama i kampovima — govoru nam da ubuduće na tu kategoriju možemo obziljnije računati, uz paralelno poduzimanje mera za intenzivniju i svestraniju obradu tržišta, jer u tom pogledu još nisu iskoristene sve mogućnosti.

Vrlo je rječit podatak da je u sveukupnom prometu turističkih noćenja u ovoj godini — komercijalno — ugostiteljstvo (hoteli, pansioni, hotelli i turistička naselja) učestvovalo sa svega 14,34 posto, odnosno da je prosjek korištenja ležaja za razdoblje od 9 mjeseci bio 77 dana, a u prošloj godini 65 dana. Imamo li u vidu cinjenicu da su u tom prosjeku obračunati i kapaciteti hotela »Jadrana« i »Krka«, koji nisu izrazito sezonskog karaktera, onda je tako nizak stupanj korištenja ove vrste kapaciteta — više nego nezadovoljavajući!

Ipak, i unutar te brojke veoma je velika razlika u korištenju objekata na našem području. U vremenskom razdoblju od svibnja do listopada (5 mjeseci) iskorištenost kapaciteta na šibenskom području kretala se ovako: dok je hotel »Adriatic« (sa vilama) u Primoštenu bio iskorišten 131 dan, dotle je, na primjer, onih 16 ležaja na slapovima Krke bilo iskorišteno samo sa 21,6 dana. Turističko naselje u Vodicama bilo je korišteno 69,2 dana, Jadrija 40,5 dana, Esperantski kamp u Primoštenu 31,3 dana, hotel »Kralj« u Zlarinu 29,4 dana, »Borovnik« u Tijesnu 58,7 dana i depadanica hotela »Adriatic« u Primoštenu 76,4 dana. Tu vidimo kako su poslovali oni objekti na našem području kojima u sezoni »nije išlo«.

Tome treba dodati da je projek korištenja kapaciteta produžeća »Rivijere« u razdoblju od 9 mjeseci ove godine bio 58,6 dana, a da su objekti u Primoštenu bili iskorišteni sa 82 dana. Tu treba staviti napomenu — da kod obračuna korištenja ležaja u komercijalnom ugostiteljstvu nisu uzeti u obzir pomoći ležajevi, ipak su usred sezone i oni korišteni.

To je samo jedna od komponenti koje nam pokazuju gdje leže naše mogućnosti i dokle smo došli u razvitku turizma, — pet puta više deviza nego prosječni »ljetni turist!«

Informirani smo da je lovišta Šumskog gospodarstva u Šibeniku od početka ove godine posjetilo više od šezdeset lovaca iz Italije. Najavljen je i dolažak grupe lovaca za Dan Republike, a izvjestan broj lovaca iz Italije proboravat će nekoliko dana u lovištima Šumskog gospodarstva i za vrijeme novogodišnjih praznika. (B)

RAZGOVOR SA MILOSEM VRLJEVICEM

Domarom Vijećnice

U Gradskoj vijećnici, porušenoj u ratu i obnovljenoj 1955. godine, posjetili smo ovih dana Miloša Vrljevića, domara ovog objekta. Sredovječan čovjek, živih pokreta, ljubazno je pristao na našu molbu da porazgovaramo. Štor Miloš govori polagano, odmjereni. O poslu i stvarima koje ga okružuju priča s velikom ljubavlju.

Dok je Gradsko vijeće još bila u izgradnji, otprilike tri godine prije nejzina svečanog otvorenja, ja sam nadzirao različite zanatske radove, pa i dan-danas, kad se za to ukaže potreba, kao stolarski majstor ponešto dotjerujem i usavršavam. Već sam tada stekao puno povjerenje kod arhitekta ovog objekta inž. Bilinića i organa općine, pa se otada sve do danas nalazim na dužnosti domara ove reprezentativne zgrade.

Kažite nam koliko se godišnje obavi prijema i drugih svečanosti?

Moram u početku da istak-

SKOK u devizne vode

Iako se u planovima za ovogodišnju turističku sezonu na našem području previdjalo da će doći do izvjesne stagnacije domaćeg turizma, nitko nije očekivao da će postignuti rezultati biti čak ispod tih »planiranja«. Eto, u 1965. godini na našem području boravilo je 56.917 domaćih posjetilaca, a u toku ove godine taj je broj opao čak na 44.105 posjetilaca. To je ujedno godina kada domaći turizam na našem području prvi put u poslijeratnom periodu doživljava ozbiljnu krizu, u svome najvećem dijelu uvjetovanu različitim propustima i onim što nazivamo »subjektivnim nedostacima«.

Da su ti subjektivni faktori djelovali pravilno u vrijeme kada su nastupile privremene objektivne teškoće, sigurno je da ne bi došlo do tako osjetnog pada prometa. To je potrebno nagnaliti upravo zato što bi trebalo riješiti niz organizacionih problema koji onemogućavaju produžimanje efikasnijih mjera da se ublaže ili spriječe teškoće objektivne naravi.

Naša turistička društva, grotovo bez izuzetka, nisu ni pokušala da se prilagode nastaloj situaciji, već su nastavila sa sistemom rada koji jedva da se razlikuje od onoga kakav je bio u praksi — još prije deset godina!

Nije sada sasvim jednostavno reći što je trebalo uraditi da se dade jači impuls i zamah tome vidi turizmu, nije lako ukazivati na mjerne koje su možda propušteni, ali se iz nedostataka koji su uočeni kasnije mogu izvući neke tendencije, zamisliti o razvijetu masovnog turizma uopće, i neki zaključci. Istina je da je turizam kao fenomen današnjih privrednih kretanja jedinstvena pojava, koju se ponekad i ne može čvrsto lučiti na nekakve »sastavne dijelove« — domaćeg i inozemnog turizma. I investiciona izgradnja, i komercijalna strana tih poslovanja, i propaganda — zahtijevaju jedinstveno istupanje i jedinstvene potvrdi. I analize i bilance vrše samo usputno odvajanje tih dviju vrsta turizma, da bi se kao rezultat vidjela dinamika jedne i druge vrste. Sve je to tačno. Zato se valjda i govori da nema neke odvojene politike za usmjeravanje domaćeg ili inozemnog turizma, već da situacija, ekonomski zakoni i tržište utiču na ovu pojavu — kao cijelinu!

Međutim, u svemu tome ipak se previše generaliziralo, previše se apstrahirali neki problemi u našem turizmu i previše se zanemarivala jedna njegova realna komponenta.

Privredna reforma u prvi mah nije pogodovala jačem zamahu domaćeg turizma, ali samo dotele dok se turističko-ugostiteljske organizacije nisu prilagodile novim uvjetima poslovanja i traženju novih mogućnosti. Ondje gdje je postignuto, domaći turizam nije nadzorao, već je na protiv doživio novi polet. Imamo za to primjere na području Biograd, Makarske, na Crnogorskom primorju i sve tamo do Skadarskog jezera.

Karakteristično je da je domaći turizam bio u opadanju uprava

Sezonski karakter

DOKLE?

Vremenski raspored odvijanja turističkog prometa i ove godine pokazuje iste karakteristike kao i prošlih godina. Dovoljno je samo da izvršimo nekoliko uspoređenja za prošlu i oву godinu pa da se uvjerimo kakvi su odnosi u postotku noćenja u pojedinim mjesecima.

U svibnju 1966. godine ostvareno je inozemnih noćenja 2,15 posto (2,34 posto 1965), u lipnju 9,63 posto (9,13 posto 1965), dok je postotak noćenja u srpnju 1966. iznosio čak 45,97 posto (44,37 posto 1965). Slična je stvar i sa noćenjima domaćih posjetilaca.

Usprkos tome što su vršeni izvjesni naporci da se turistička sezona proširi, za sada iz toga još nema ozbiljnijih rezultata (ako izuzmemo Primosten). Postignutu povećanje inozemnog turističkog prometa u predsezoni nije imalo u cijelini jačeg uticaja na ublažavanje izričito sezonskog karaktera toga prometa, što je ozbiljan problem turizma srednje Dalmacije, a posebno šibenskog područja. Postoje još uviđaj mogućnosti da se u predsezoni i posezoni postigne daleko više, ali bi trebalo dalje uporno raditi na stvaranju boljeg asortimenta i kvalitete turističkih usluga, što bi uz odgovarajući sistem popusta i pojačani propagandni moglo jačati uticati na veći priliv gostiju u ovim periodima.

Izgleda da su razlozi koji dovode do tako izrazito sezonskog karaktera domaćeg turističkog prometa vrlo jaki i da zahtijevaju korjenite promjene čak i u sistemu godišnjih odmora u privredi, školstvu i ustanovama — uz uvođenje sistema stimulativnih mjera koje bi utjecale na program turističkih navika. To su, naravno, nastojanja koja idu za tim da domaći posjetioci »popune« one mjesecu koji ne spadaju u »strog« turistički sezonus, odnosno da se načini bolji raspored za produženje boravaka inozemnih turista.

Ali, za sve to potrebne su još mnoge mjere i nova ulaganja, potrebna su kompletiranja objekata i njihovo prilagođavanje rada u proljetnim, odnosno jesenskim mjesecima. Ipak nam se čini da je daleko više potrebno učiniti u samoj organizaciji turizma, jer gornji podaci činjenično govore da u svim mjesecima izvan sezone (srpanj i kolovoz) raspolazemo velikim rezervama slobodnih kapaciteta.

J.C.

Zasad najviše dolaze Nijemci

NEKA DOĐU I DRUGI INOZEMCI

Povećanje inozemnih noćenja na našem području za 90 posto takvo je da ga je teško zamisliti u turistički razvijenim područjima, gdje je baza srazmerno visoka. Tako visoki porast postotka, naročito na našem području, pokazuje da smo ipak u fazi početnog razvoja i da zbog toga stopa rasta iz jedne u drugu godinu može biti tako velika.

Interesantno je da inozemni turistički promet na našem području pokazuje veći stupanj porasta u noćenjima nego u broju turista, što ukazuje na potrebu i mogućnosti jačeg aktiviranja na razvoju izletničkog, lovног, nautičkog i drugih video-turizma.

Nacionalna struktura inozemnog turističkog prometa pokazuje da u sveukupno ostvarenom turističkom prometu u prošloj i

ovogodišnjoj sezoni — turisti iz SR Njemačke i Austrije učestvuju sa 50 posto noćenja, dok je velik stupanj povećanja inozemnog turizma ostvaren i kod posjetilaca iz Francuske, Čehoslovačke, Italije, Velike Britanije, Belgije i Svedske.

Dakle, nešto se ipak mijenja. Koliko ćemo od toga mi iskoristiti, uglavnom zavisi od nas samih i od ozbiljnosti kojom budemo prilazili tom pitanju.

J.C.

Tako, drugovi

Osamnaestog studenog u 8 sati bio je u dvorani Turističkog saveza općine zakazan sastanak predstavnika saobraćajnih poduzeća, zatim predstavnika TLM »Boris Kidrić«, Skupštine općine Šibenik i Gimnazije — na kojem je trebalo da se diskutira o prvom prijedlogu novog voznog reda za 1967. godinu.

Iako je sedam učesnika ovog sastanka bilo na vrijeme pozvano, do 9 sati došla su samo trojica, i to predstavnik TLM »Boris Kidrić«, predstavnik poduzeća PTT i predstavnik željeznice, koji je trebao dati objašnjenja o novom voznom redu. Iz Skupštine općine, »Jadrolinije«, Autotransportnog poduzeća i Dalmatinskih jadrana nije došao nitiko.

Nema sumnje da smo u pripremama za turističku sezonu — dobro počeli!

J.C.

nem — da dosad nisam vodio knjigu prijema i drugih svečanosti, ali od Nove godine to će biti uvedeno. U prvim godinama nakon obnove godišnje se obavljalo do 25 prijema, skupova i prirođenih manifestacija. Međutim, u posljednje vrijeme njihov se broj nešto povećao.

Da li i građani posjećuju ovaj objekt?

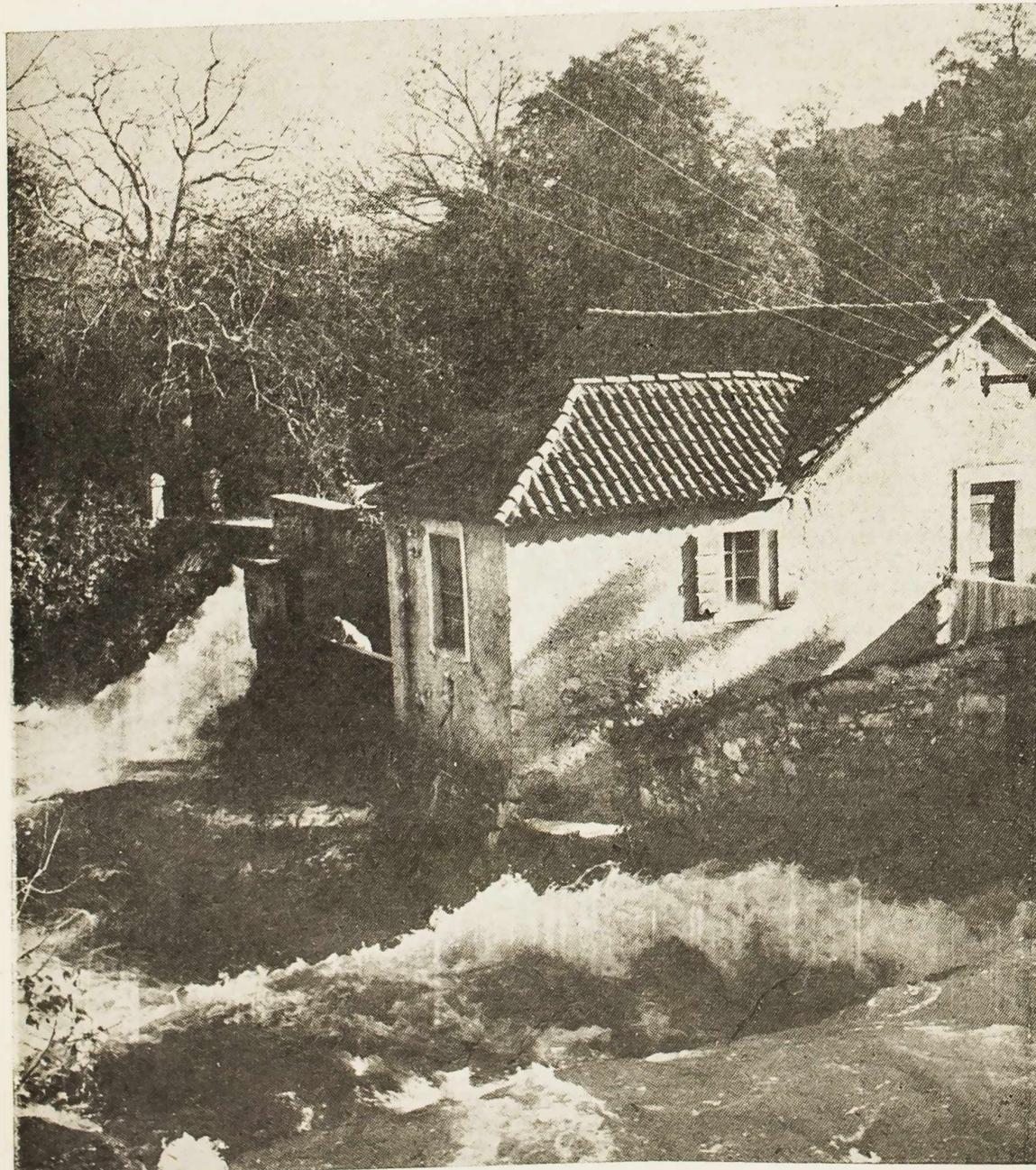
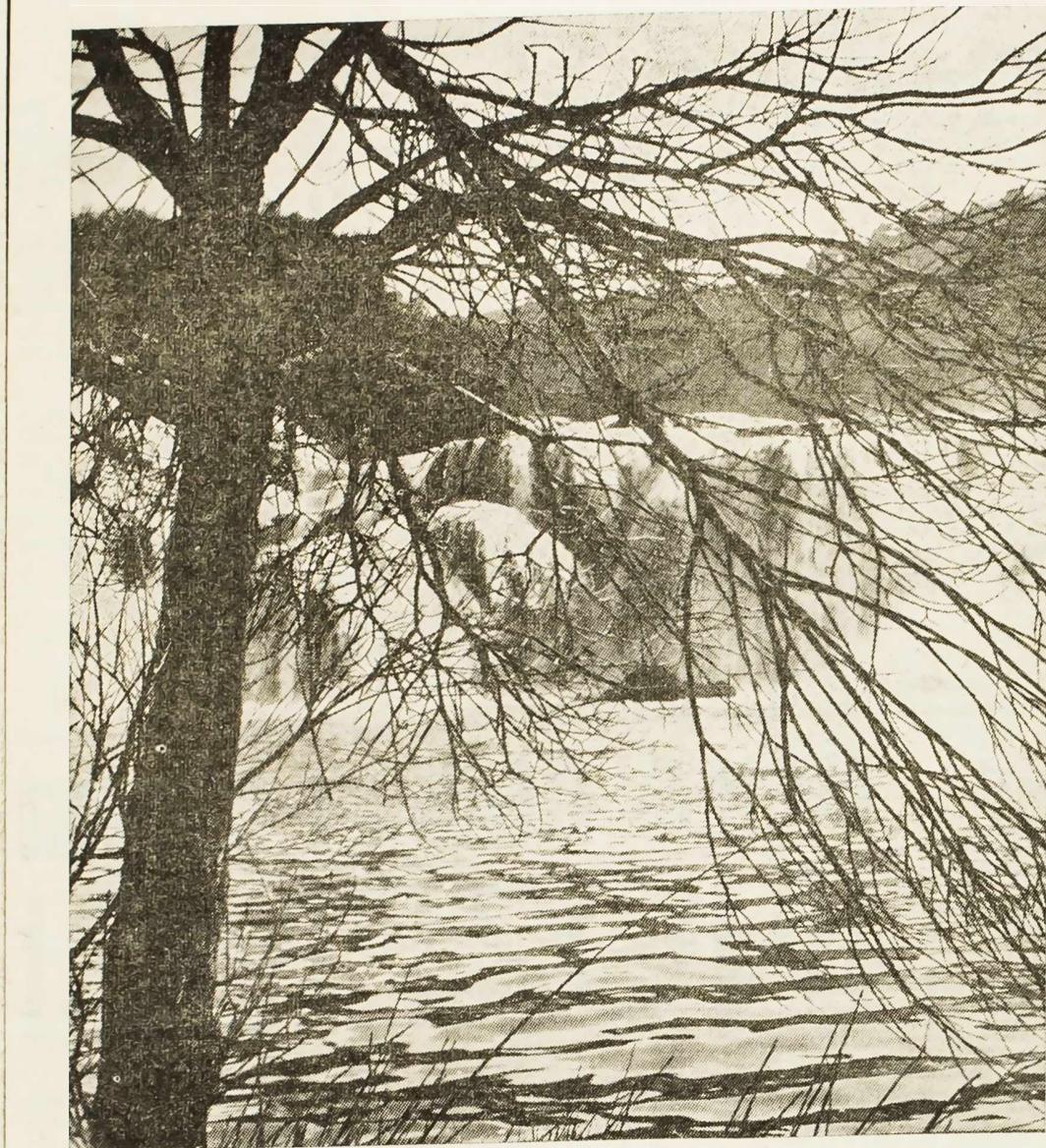
— Vijećnica je dostupna svakom našem građaninu. Osim njih, u ljetnoj sezoni posjećuju je i oni naši sugrađani koji žive u drugim gradovima. Inače, vratiti su za sve otvorena — svakog dana od 9 do 11,30 i od 15 do 18 sati.

Kako se osjećate na dužnosti domara?

— Kao u svojoj kući. Boravim

Naš suradnik u razgovoru sa M. Vrljevićem

ZAHUKTALI ZOV KRKE

Kad govorimo o rijeci Krki, mi tada imamo svoju logiku, koja je upravo lišena logike — kad se logično pogleda!

Zašto uskravati »vječnu temu« vječne rijeke, kad nam je ionako već »sve poznato«? Ali, da li nam je doista SVE POZNATO, izuzevši probleme, teškoće i poznate brojke.

Ko godine 1890. počelo se raspravljati i o gradnji hidrocentrali, i stvar je došla čak do bečkog parlementa. Vlasnicima mlinica data je koncesija za gradnju prve električne centrali. Već nakon šest godina ona je bila i sagrađena (1896), i to male snage od 500 KS, što je bilo dovoljno za rasvjetu grada. Ruševine te centrali vide se još i danas, zarobljene bujnim zelenilom.

Radila je do 1904. godine, kada je bila sagrađena današnja »Jaruga 1«. Do te realizacije došlo je zato što se za iskoristavanje energije zainteresirala i firma »Fosfati Romani« iz Rima, koja je već bila sagradila u blizini tvornicu karbida (gdje su danas radnički stanovi). Tvornica je nakon jedne eksplozije uništena. Od stare firme nastala je nova: Società Utilizzazioni Forze Idrauliche Della Dalmazia (skraćeno SUFID), koja je imala šire planove o iskoristavanju naših bogatstava. Firma SUFID sagradila je tvornicu u Crnici i onu u Dugom Ratu (karbid). Za te dvije tvornice SUFID je izgradila i centralu Manojlovac na Krki i jezgro današnje centrale »Tito« na Cetini (Gornja Brela).

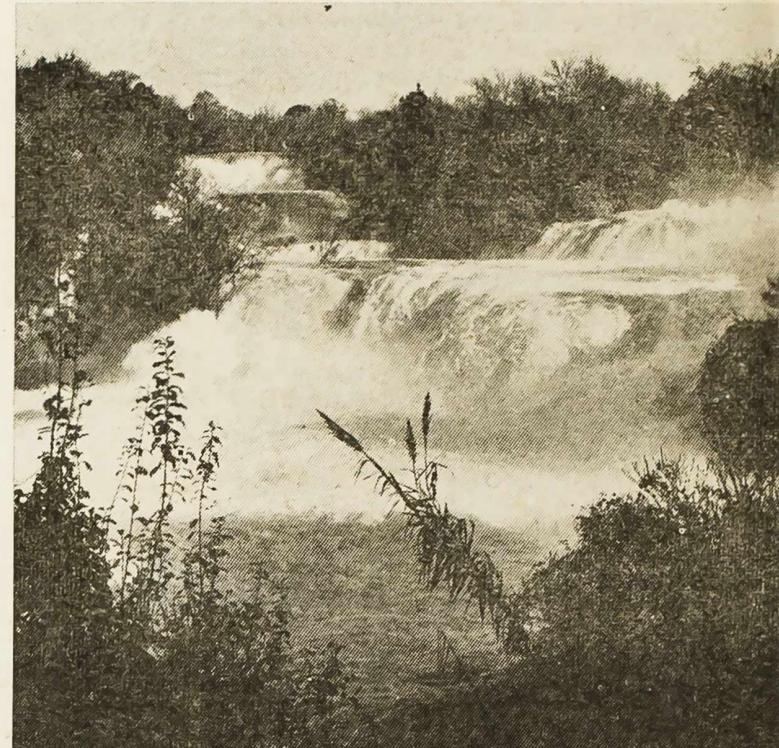
Godine 1932. »Jaruga« je, prestankom SUFIDA u Dalmaciji i dolaskom francuskog kapitala, ostala bez svoga glavnog potrošača — tvornice — i davala je svoju energiju samo za rasvjetu grada Šibenika i Skradina. To je trajalo do 1936. godine, kada je u pogon puštena nova tvornica aluminija u Lozovcu. Tada je izvršena i rekonstrukcija »Jaruge«.

Prvi turistički zahvati na Krki (slapovi) datiraju iz 1926. godine. Tada su uređeni neki putevi, stepeništa, plato s malom terasom, a kasnije je otvoren i prvi restoran (»Pećine«). U stvari, to i nije bio turizam u modernom smislu riječi, jer su i prilične bile druge. Ali, bilo je posjetilaca, i stranih i domaćih izletnika. Putevi i komunikacije bili su veoma loši, a motorizacija nikakva. Na slapove se iz Lozovca, pa i iz grada, dočarao u »dardinerama« i flijakerima, prema tome koliko je tko u džepu imao.

Tadašnja organizacija »Putnik« nastojala je da morskim putem proširi izletnički turizam. Stariji Šibenčani sigurno se sjećaju starog »Tommasea« koji je prevozio izletnike kanjonom Krke.

Prije rata počelo se razmišljati o većem korištenju prirodnih ljepota rijeke. Postojao je i plan za veći restoran nad vodom, sa povezanim i osvijetljenim stariim mlinicama, restauriranim i preuređenim u konacišta, ali je rat oomeo i te planove. No, već tada, pa i mnogo prije, Krka je bila nadaleko poznata.

Nakon rata prvi ozbiljniji zahvati na slapovima počeli su tek 1960. godine, kad se općina pojavila kao investitor za gradnju suvremenog ugostiteljskog objekta (restoran, vikend-kuciće i adaptacija mlinica u pension), čime se trebalo dobiti 34 ležaja. Ali, radovi su tekli drukčije, mimo plana. Izgrađen je restoran (120 sjedala u zatvorenom i 400 sjedala na otvorenom prostoru), kuhinja kapaciteta 200 obroka i 16 ležaja u adaptiranom svratištu. Planirana suma investicija iznosila je 31.502.000 starih dinara, ali je prekoračena čak za 20.170.000 starih dinara (građevinski radovi i ostalo). Prekoračenja su kasnije pokrivena zajmom. Još

je sagrađen i drveni most i sanitarni čvor, a asfaltiran je i put do slapova, što je tada znalo mnogo. Ali, na žalost, na tome se i ostalo.

Što nam Krka danas daje i što bi u današnjim uvjetima mogla dati?

U 1964. godini novi objekti korišteni su samo 3 mjeseca. Za to vrijeme na slapovima je boravilo svega 12 gostiju (3 domaća i 9 stranih), sa ukupno 30 noćenja. U 1965. godini: 179 posjetilaca (73 domaća), sa 259 noćenja. Za 10 mjeseci ove godine 289 posjetilaca (131 domaći), sa 363 noćenja. »Stacionirani turizam« praktički je, dakle, još uvejk nerazvijen.

Može se postaviti pitanje: kako to da se ni onih 16 ležaja nije moglo iskoristiti bolje, a na drugoj strani se pledira za mnogo šire zahvate? U tome i leži veliki dio problema. Citav turizam na slapovima i Krki uopće — postavljen je danas na već primitivne osnove!

Izletnički turizam u »vrucjoj« sezoni zaista je masovan. Gledajući promet za posljednje dvije godine (za 1964. nema evidencije!), vidi se da je taj promet 1965. godine iznosio 27 milijuna dinara (za 9 mjeseci 24 milijuna), a za razdoblje od siječnja do listopada ove godine — 58 milijuna starih dinara.

Sve je to još previše skromno i nerentabilno. U ovom zahuknom

talom usponu, turizam na tome ne može ostati. I zato treba stvoriti jednu jasnu koncepciju turističkog iskoristavanja Krke. Ima ljudi koji bi ponudili rješenja čak i besplatno. A što se tamo sve može napraviti i kakve su mogućnosti, kazali smo i čuli već stotinu puta.

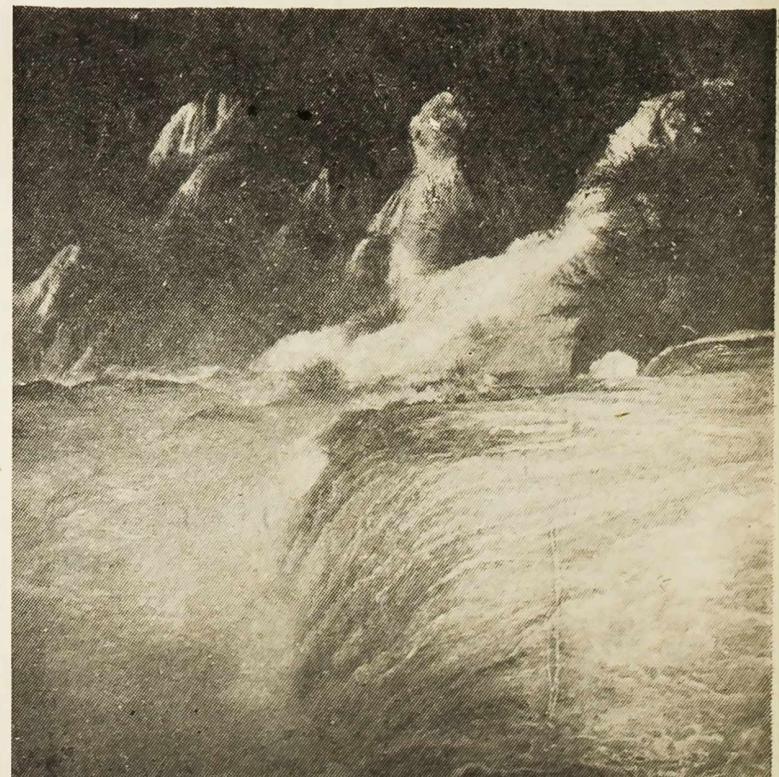
Sjetimo se što su danas Plava laguna, Zelena laguna, Crvena luka, itd. Sve su to bila pusta mesta, ni po čemu poznata. A danas za njih zna čitava Evropa. Istina, zna i za Krku, ali se njoj slabo okreće.

Naravno, ne mislimo da komuna može dati neka sredstva i njima ići u velike planove. Ne može čak ni Republika. Ali, najnovije prilike na međunarodnom turističkom tržištu i naši novi instrumenti omogućuju drukčiji prilaz tome problemu. Zato smo i naveli gorjene primjere.

Prema nekim mišljenjima, postoje ozbiljne indicije da se za Krku zainteresira grupa finansijera iz Italije. Ako se jednom to pojavi kao konkretni prijedlog, da li će netko odmahnuti rukom? Šibenik i njegovo područje nekako su se do sada i sviše zaobilazili.

Zahuktala rijeka Krka čeka svoje nove dane, čeka da nam pruži na korištenje svoje ljepote, svoju snagu i svoja bogatstva.

Tekst i snimci:
Joško Čelar

SA SKUPŠTINE KOMUNALNE ZAJEDNICE SOCIJALNOG OSIGURANJA

Neće biti deficit

Komunalna zajednica socijalnog osiguranja mijenjala je polovinu svojih članova poslije četiri godine izvršenog mandata. U predizbornoj aktivnosti, koja je trajala 12 dana, izbori su imali dvije faze: održavanje zborova osiguranika po radnim organizacijama, na kojima su birani kandidati, i sastanci izbornih tijela koji su birali članove Skupštine. U 20 izbornih jedinica održano je 29 zborova, na kojima je učestvovalo 4.173 osiguranika ili 26,5 posto svih radnika. Zborovi su predložili 61 kandidata. Izborna tijela činili su organi upravljanja organizacija koje su pripadale izbornoj jedinici. Tim sa stanicama bio je prisutno 790 članova organa Skupštine Republike zadnjice izabrani su 23 člana Skupštine. Zbog te izmjene, na Skupštini je izvršen izbor organa i odbora Skupštine. Za predsjednika i ujedno za člana (ili 64 posto) i od 61 kandidata izabrali

Pero Štrbinic, sudac.

U okviru sve ozbiljnijih i konkretnijih diskusija o socijalnom osiguranju u Jugoslaviji vrijedno je zabilježiti i nekoliko podataka s te Skupštine, koja je održana 15. XI. o. g. Šta je s deficitom u Komunalnoj zajednici? Iako bilančni pokazatelji za devet mjeseci iskazuju deficit u zdravstvenom osiguranju od oko 50 milijuna starih dinara, nadanja su ružičastija. Evo nekoliko podataka.

Broj zaposlenih smanjio se za 823 ili za 3,59 posto (Šibenik 548, a Drniš 275). Osobni dohotci ostvareni su sa 15 i po miliardu dinara (Šibenik 13,5, a Drniš 2 miliarde), što je za blizu tri miliarde više nego u 1965. ili za 23 posto (Šibenik za 24, a Drniš za 18 posto). Prihodi Fonda zdravstvenog osiguranja, kojim raspolaže Komunalna zajednica, povećani su za 15 posto u odnosu na prošlu godinu, ali u odnosu na plan manji su za 1,5 posto, ili za oko 35 milijuna starih dinara, što kazuje da će se plan prihoda ipak ostvariti.

Dinamika rashoda uglavnom je u okvirima plana, a u odnosu na razdoblje prošle godine rashodi su veći za 13 posto. U apsolutnom iznosu oni iznose bližu dvije miliarde dinara.

Potrošnja zdravstvene zaštite, koja čini oko 72 posto svih troškova zdravstvenog osiguranja i iznosi ukupno blizu 1 i po miliardu dinara, kretala se također po planu. A nije ni mogla drukčije, jer su se sredstva za zdravstvenu zaštitu paušalno ugovorila za cijelu godinu. Ta potrošnja u odnosu na prošlu godinu veća je za 10 posto, ili za oko 216 milijuna, i to na šibenskom području 156, na drniškom 60 milijuna dinara. Najviše su porasli putni troškovi, i to za 69 posto (Šibenik 84 posto, a Drniš 24 posto), ortopedска pomagala (za 63 posto), ambulantno liječenje (za 23 posto) i bolničko liječenje (za 63 posto), ambulantno liječenje (za 23 posto) i bolničko liječenje (za 20 posto), dok je potrošnja lijekova nešto niža. Od drugih vidova troškova ozbiljno su porasle novčane naknade za bolovanja preko 30 dana, i to iznosi 60 milijuna, ali u postotku 43 posto. Bolovanja su, međutim, u danima ozbiljno manja. Od prosjeka 4,3 posto u 1965. godini smanjena su na 3,8 posto, ili u danima — bolovanja je manje za 37,685, i to do 30 dana 37,228, a preko 30 dana 457 dana. To je velika vrijednost. Neke radne organizacije strše s bolovanjima: Šipad 7,4 posto, Luka 6,9 posto, Jadran 6,1 posto, Krka 6,6 posto, Kamenolom Drniš 8,4 posto i Boksitni rudnici 8 posto.

Konačni rezultat je deficit od 50 milijuna, a upravo toliki iz-

nos postoji u rezervi s kojom se pokriva deficit. Iako rashodi nisu potpuno kompletni, nadamo se i većim prihodima u sljedeća tri mjeseca, pa će se gubitak vjerojatno pokriti osiguranom rezervom Fonda zdravstvenog osiguranja.

U raspravi o izvještajima i kretanju potrošnje, članovi Skupštine pozitivno su ocijenili suradnju zdravstvene službe i službe Zavoda za socijalno osiguranje naročito na pitanjima pojedinih vidova potrošnje i oствarivanja prava osiguranika. Iz Centra su obećali da će nastojati da riješi neka dosad neriješena pitanja, kao npr. reorganizaciju rada nekih ambulanta, oticanje čekanja, hitnu pomoć, i drugo.

Posebno je naglašeno da je na našem području osnovni uzrok velike potrošnje u relativno velikom broju bolničkih ležaja — više od 1.300. »O tome treba ozbiljno razmislit!« — rekao je

direktor Zavoda, a posebno aludirajući na drugove iz Drniša u odnosu na njihov stacionar. Osim toga, treba već jednom prići ozbiljnijem radu na preventivu, i to ne samo s općom prakticom nego i sa specijalističkom službom, kako to već radi anti-tuberkulozni dispanzer i očni dispanzer u gradu.

Poslanik Socijalno-zdravstvenog vijeća Sabora tražio je izjasnjavaњe Skupštine o novim mjerama, odnosno restrikcijama koje se predlažu u oblasti prava iz zdravstvenog osiguranja, a o kojima će se uskoro raspravljati u Vijeću. O tome je diskutirano više skupština. Općenito uvezvi, svi su se susklasili da te mјere osiguranici neko olakši prihvati, zapravo da će reagirati, a u svakom slučaju da bi bilo negativno tome pristupiti, a da se prethodno ne razgovarati sa osiguranicima i organizacijama.

I. Ramljak

RAD PRODAVAONICA ZA VRIJE-ME PRAZNIKA

Odjel za privredu Skupštine općine Šibenik odredio je rad trgovinskih prodavaonica, ribarnice i tržnice za praznik Dana Republike. Donosimo dane i vrijeme kada će biti otvorene pojedine prodavaonice.

PRODAVAONICE ŽIVEŽNIH NAMIRNICA

U ponedjeljak, 28. studenog, prodavaonice živežnih namirnica posluju od 7,30 do 12 i od 16,30 do 19 sati. Na Dan Republike prodavaonice neće poslovati. U srijedu, 30. studenog, posluju prodavaonice »Mesoprometa«, i to broj 6, 7, 8, 10 i 11 od 6 do 10 sati. Istog dana posluje i prodavaonica »Sljemena«.

PRODAVAONICE MLJEKA
U ponedjeljak, 28. studenog, ove prodavaonice posluju kao i svakog radnog dana. **U utorak, na Dan Republike, prodavaonice će biti zatvorene. U srijedu, 30. studenog, posluju prodavaonice »Mesoprometa«, i to broj 6, 7, 8, 10 i 11 od 6 do 10 sati. Istog dana posluje i prodavaonica »Sljemena«.**

PRODAVAONICE INDUSTRIJSKE ROBE

U ponedjeljak, 28. studenog, prodavaonice industrijske robe poslovat će od 7,30 do 12 sati i od 16,30 do 19 sati. **29. i 30. studenog** prodavaonice neće biti otvorene.

PRODAVAONICE VOĆA I POVRĆA

U ponedjeljak, 28. studenog, prodavaonice posluju od 7 do 12 sati i od 16 do 19 sati. **Na Dan Republike** prodavaonice voća i povrća neće raditi. **U srijedu, 30. studenog**, posluju prodavaonice »Plavine« od 7 do 10 sati, i to prodavaonice broj 4, 5, 6, 8, 10, 13 i 16.

PRODAVAONICE MESA

U ponedjeljak, 28. studenog,

U PROVOM PLANU

Sibenska trgovinska mreža iz godine u godinu sve više pruža svoje usluge i stanovnicima perifernih predjela našega grada. Intencija je da se to postigne formiranjem takozvanih opskrbnih centara, koji bi pod svojim okriljem imali prodajne punktovima gotovo svih trgovinskih branši. Takav opskrbni centar formirat će se krajem ove godine i u gradskom predjelu Subićevac.

Na Subićevcu žive oko 3.000 osoba, koje, da bi se opskrbile potrepštinama, moraju odlaziti čak u centar grada. Da bi se to izbjeglo, zajedničkim naporom »Mesoprometa«, »Plavine«, industrije »Krk« i još nekih radnih organizacija — na Subićevcu će se postaviti prodajni kiosk. U njemu će stanovnici Subićevca moći kupiti mlijeko, kruh, meso, voće, povrće, cigarete, novine, itd. Za instaliranje toga kioska

postoji četvrti u rezervi s kojom se pokriva deficit. Iako rashodi nisu potpuno kompletni, nadamo se i većim prihodima u sljedeća tri mjeseca, pa će se gubitak vjerojatno pokriti osiguranom rezervom Fonda zdravstvenog osiguranja.

PRODAVAONICE KRUHA U DRUŠTVENOM I PRIVATNOM SEKTORU

U ponedjeljak, 28. studenog, ove prodavaonice posluju uobičajeno — kao svake subote. Na Dan Republike prodavaonice ne rade, a u srijedu, 30. studenog, prodavaonice kruha posluju kao i nedjeljom, tj. od 6 do 10 sati.

PRODAVAONICE VINA

Nan Dan Republike prodavaonice ne posluju. U srijedu, 30. studenog, ove prodavaonice posluju od 7 do 12 sati.

TRAFIKE I PRODAVAONICE NOVINA

Poduzeće »Duhan« i ispostava »Vjesnika« organizirat će redovnu opskrbu potrošača duhanom i dnevnom štampom preko svojih prodavaonica i kioska za praznike Dana Republike.

TRŽNICA I RIBARNICA

Da Dan Republike tržnica i ribarnica neće poslovati. U srijedu, 30. studenog, tržnica i ribarnica posluju od 6 do 10 sati.

PRODAVAONICE NA SELU

Sve prodavaonice poduzeća »Sloga« i poljoprivrednih zadruga na području kornjene poslovat će u ponedjeljak, 28. studenog, kao svakog radnog dana u tijeku. U utorak, na praznik Dana Republike, prodavaonice neće raditi. U srijedu će prodavaonice poslovati od 7 do 13 sati.

BRIJACKO-FRIZERSKE RADNJE

U ponedjeljak ove radnje posluju kao i svake subote. Na Dan Republike, neće raditi, a u srijedu, 30. studenog, Brijacko-frizerska zadružna i privatni brijacking-frizerski zanatlje spoznamo će odrediti rad dežurnih brijacking-frizerskih radnji. (B)

»VODOVOD I KANALIZACIJA« OSNOVALI KRVNI FOND

MOGU LI TAKO I DRUGI KOLEKTIVI

Saobraćajni udesi, elementarne nepogode i nesreće na poslu danas više nisu rijetke pojave. U njima često strada samo jedno-dva lica, ali i na desetke ljudi. Tada je spasonosna i samo »slamka« rezervne krvi. No, šta činiti kad nema ni u bolničkim rezervama. O tome su često razmišljali članovi kolektiva »Vodovod i kanalizacija« u Šibeniku. Napokon su odlučili da osnuju Krvni fond kolektiva, i to na dobrovoljnoj osnovi. O čemu se radi?

U pravilniku o Krvnom fonda, koji je usvojila sindikalna podružnica poduzeća »Vodovod i kanalizacija«, među ostalim

ki radnik od svojih primanja izdvaja po 10.000 starih dinara. Radnik koji jedanput u toku kalendarske godine dade krv — dobija od sindikalne organizacije iz sume već uplaćenih sredstava spomenuti novčani iznos. Nadalje, svaki radnik koji ponovo dade krv u toku iste kalendarske godine, dobija novčanu nagradu od Krvnog fonda u jedan dan plaćenog izostanka s posla.

Predviđeno je također da se sredstva fonda daju isključivo za krv članova kolektiva i za članove njihove uže porodice. Fond krv bit će deponiran kod Odjela za transfuziju krvi Šibenske bolnice, koja će te rezerve moći koristiti, ali pod uvjetom da ih u slučaju potrebe stavi na raspolaganje članova kolektiva i njihovih porodica.

Pravilnikom je predviđeno i da sindikalna podružnica u postavi kontakt sa Zavodom za transfuziju krvi u Zagrebu i da toj ustanovi eventualno stavi na raspolaganje dio novčanog dijela Krvnog fonda, uz izvješnje obaveze, Krvni fond »Vodovod i kanalizacija« za sada raspolaže jednom litrom i 400 grama krvi i 1,5 milijuna starih dinara. Početak zaista vrijedan hvale! (B)

Iz Gimnazije

»MARINER« — PRVAK

Nakon 90 utakmica i gotovo dva mjeseca igranja, u Gimnaziji je završen turnir u malom nogometu. Poslije niza uzbudljivih i do kraja neizvjesnih sukoba, u kojima je u 30 ekipa nastupilo više od 130 učenika, prvo mjesto osvojila je ekipa »Mariner«, sastavljena od učenika IV-b razreda. Iza njih plasirali su se »Inter«, »Karioke« i »Flamengo«. Pobjednici su igrali u sastavu: Baranović, Superba, Crnogača, Bašić i Bumber. Najbolji strijelci turnira bili su Crnogača sa 42 i Superba i Popović sa 37 postignutih golova.

U utješnoj grupi najbolji su bili »Al Stars«, »Standard«, a među strijelcima Milošević, Smerdel i Košuljandić. Organizacija ovog turnira pomogao je i NK »Šibenik«, dodjelivši pomoc od 150 novih dinara.

STK »ŠIBENIK« — »ORKAN« 3:2 i 5:2

U prostorijama šibenskih stolnotenisača održan je susret sa »Orkanom« iz Dugog rata. U ženskom ekipi »Šibenika« nije nastupila Bolanča, jedna od najboljih mlađih igračica Hrvatske, ali njen izostanak nije bio prevelan. Domaće igračice uspijele su pobijediti sa 3:2, zahvaljujući boljoj igri u parovima, jer su obe igračice po jedan susret dobiti, a po jedan izgubile. Kod muškaraca, zahvaljujući standardno dobrim igrama Toholj, koji je dobio sve tri partije, domaćini su slavili pobjedu od 5:2. Preostala dva poena dobiti su Deković i Zorić, kojemu je ovo prvi nastup u prvoj ekipi, jer je još pionir.

TURNIR U KOSARCI

U Gimnaziji je započeo demonstracioni turnir u košarci, u kojem učestvuje osam ekipa. Kako košarka u Gimnaziji uživa najveću popularnost, očekuju se vrlo zanimljive borbe i dobar kvalitet, jer u gotovo svakoj ekipi nastupa igrači s velikom doživotnom iskonom. Način na koji se igrači učestvuju u turniru je u potpunosti identičan s početkom novčanog dijela Krvnog fonda, uz izvješnje obaveze, Krvni fond »Vodovod i kanalizacija« za sada raspolaže jednom litrom i 400 grama krvi i 1,5 milijuna starih dinara. Početak zaista vrijedan hvale! (B)

Za prosvjetu

IPAK RJEŠENJE

U UTORAK, 22. o. m. U DVORANI DRUŠTVENOG DOMA ODRŽANA JE ZAJEDNIČKA SJEDNICA SVIH VIJEĆA SKUPŠTINE OPĆINE ŠIBENIK, NA KOJOJ JE DONESENIO VISE ODLUKA, RJEŠENJA I PREPORUKA IZ RAZLIČITIH OBLASTI PRIVREDNOG I DRUŠTVENOG ŽIVOTA KOMUNE.

U centru pažnje odbornika nalazili su se zaključci sa zbrajanjem prosvjetnih radnika i nedavno održanog sastanka Političkog aktivista o položaju školstva i materijalnom stanju prosvjetnih radnika. U uvodnoj riječi predsjednik Skupštine općine Šibenik Jakov Grubišić naglasio je težak materijalni položaj prosvjetnih radnika, a isto tako i teškoće u kojima se nalazi općinski budžet. Pri tom je podržao stav prosvjetnih radnika o povećanju njihovih osobnih dohotaka, prezentirajući odbornicima mjeru koju bi trebalo poduzeti da bi se njihov položaj poboljšao.

Nakon svestrane diskusije, u kojoj je sudjelovalo više odbornika, zaključeno je da se uputi preporuka svim radnim organizacijama na području Šibenske općine — da u što skorije vrijeme ispuñe svoju obavezu, tј. da 1,5 posto od bruto-osobnih dohotaka izdvaje u Fond za školstvo. Posebno je pre

Šibenik-Rudar 1:0

U prethodnjoj utakmici, koju je u nedjelju odigrao pred svojom publikom, »Šibenik« se sastao sa kakanjskim »Rudarom«, kojeg je pobijedio sa tijesnim rezultatom od 1:0. Jedini pogodak postignut je u 22. minuti. Strijelac je bio Žepina. Pred oko tisuću gledalaca sudio je Zaninović iz Zadra.

»Šibenik« je nastupio u standardnoj postavi: Bižaca, Podrug, Superba, Marenčić, Miljević, Grgić, Žaja (Storijev), Aralica, Žepina, Marinić i Ninić.

Bila je to vrlo zanimljiva i temperメントna, ali vrlo fer utakmica, u kojoj su se oba time dobrano oznajila. Vrlo težak i blatinjav teren u više je navrata onemogućavao da se akcije domaće ekipe završe sa uspjehom. Naprosto je čudovato da od bezbroj zrelih prilika koje je šibenski drugoligaš imao pred protivničkim vratima nije iskoristio nijednu, osim one u 22. minuti. U prvih petnaestak minuta domaća ekipe je dva puta uzastopce pogodila vratnicu, a nekoliko oštrelja udaraca Marinića, Žepine, Aralice i Ninića postalo je plijen izvrsnog vrataru Dautbegoviću.

Ni u drugom poluvremenu slika se na terenu nije bitno izmjenila. »Šibenik« je stalno opseđao protivničku vrata. Upućivanii su oštrelji udarci na gol, ali se sve jedno rezultat nije mijenjao do kraja. Zahvaljujući poplavljenoj terenu, gosti su se vratili kući samo sa jednim golom u mreži.

Unatoč tijesnoj pobjedi, publika je zadovoljno napustila stadion. Posebno ju je obradovala vrlo dobra igra domaćina, čije su sve linije odlično funkcionirale. Od pojedinaca ipak je potrebno istaći sigurnog Podruga, vrlo potresljivog Grgića i u napadu žuštrog Ninića, koji je lako izlazio na kraj s protivničkim braničima.

U redovim gostiju najbolju ocjenu zaslužio je vratar Dautbegović. Osim njega istakao se još i Dizdarević.

Sudac Zaninović vrlo autoritativno je vodio ovaj susret. (jj)

DALMATINSKA RUKOMETNA REGIJA

Visok poraz „Galeba“

Kako je poznato, odlukom Takmičarske komisije Dalmatinske rukometne regije igraliste »Galeba« je suspendirano.

Radi toga je jedini naš predstavnik u tom natjecanju primoran da igra izvan područja šibenske komune. Prošlendjeljni susret sa splitskom »Nadom« odigran je u Trogiru. Na toj utakmici nije nastupio kažnjeni Bašić.

»Galeba« je izgubio susret sa 10:18. Igrači »Galeba« nisu pokazali rukomet kakvog oni inače mogu igrati. Bili su neefikasni i jedino se istakao Antunac.

»GALEB«: Čoko, Plavčić I., Radić, Ban, Spahija, Čobanov, Mamužić I., Gončin, Bubrić, Antunac 8, Plančić II.

»NADA«: Alujević, Tomić, Stanković, Pogorelić, Donkov 8,

SIBENSKI NOGOMETNI PODSAVEZ

Tri zaostale utakmice

U nedjelju je na teritoriju Šibenskog nogometnog podsaveza odigrano posljednje kolo jesenskog dijela prvenstva. Rudar je u Šibeniku glatko pobijedio Kolektiva sa 4:1 i na taj način postao službeni prvak jesenskog prvenstva.

Drugoplascirana momčad Metalac gospodala je u Skradinu, te je u susretu sa Požarom izvojala pobjedu od 3:0. Susret u Skradinu između SOŠKA i Aluminija završio je neriješeno

2:2, a susret u Biogradu pobedom domaćina od 3:0.

Do konačnog završetka jesenske etape preostale su još da se odigraju tri utakmice, i to: Aluminij — Mladost, Kolektiv — Aluminij i Metalac — SOSK. Neodigrana utakmica između Mladosti i Požara riješit će se za zelenim stolom Takmičarske komisije Šibenskog nogometnog podsaveza.

Poredak na tablici nije se bitno izmjenio. Rudar je osvojio prvo mjesto sa 14 bodova, Metalac je drugi sa 9 bodova, a zatim slijede tri ekipe: SOSK, Aluminij i Kolektiv sa po 6 bodova, šesti je Biograd sa 3, sedma Mladost i osmi Požar, svaki sa po 2 boda.

Konačni izgled tablice jesenskog dijela prvenstva objavit ćemo zajedno sa komentarom kada se odigraju zaostale utakmice. (jj)

Završne borbe

Prošlih dana održane su završne borbe u kuglaškom natjecanju u okviru Radničkih sportskih igara. U borbi za prvo mjesto susreli su se »Štampa« i »Velimir Skorpić«.

Pobjeda je pripala sa 289:271 ekipe »Autotransporta«. (B)

PRODAJU SE KOLICA talijanske marke, dupla. Za informacije обратiti se u Higijenskoj stanici.

JAVNA ZAHVALA

U teškoj boli koja nas je zadesila naglom smrću našeg oca

STOSIC LUKE pok. KRSTE

najtoplje se zahvaljujemo kolektivu i Sindikalnoj podružnici trgovackog poduzeća »Mesopromet«, radnoj organizaciji Medicinskog centra i ostalima na ukazanoj pažnji, upućenim vijencima i ispraćaju pokojnika.

Svima skupa toplo zahvaljujemo na iskrenom saučeštu u našoj teškoj žalosti.

OBITELJ STOSIC

Natječajna komisija Poljoprivredne zadruge Vodice, temeljem člana 367 Statuta zadruge, raspisuje

NATJEČAJ

ZA RADNA MJESTA:

1. komercijalnog direktora,
2. šefa računovodstva,
3. referenta za ugostiteljstvo i
4. dva mesara

UVJETI:

Pod 1. Završen ekonomski fakultet i jedna godina prakse na komercijalnim poslovima, ili srednja stručna spremi i 5 godina prakse na komercijalnim poslovima.

Pod 2. Da kandidat posjeduje visoku ili višu stručnu spremu i 2 godine prakse u struci, ili srednju ekonomsku školu i 10 godina prakse u struci.

Pod 3. Da kandidat posjeduje visoku ili višu stručnu spremu i jednu godinu prakse u struci, ili srednju stručnu spremu i 5 godina prakse u struci.

Pod 4. Da kandidat ima zvanje kvalificiranog radnika mesarske struke i 3 godine prakse u struci.

Osobni dohoci prema Pravilniku o raspodjeli osobnih dohoda.

Stanovi nisu osigurani.

Molbe na natječaj primaju se u roku od 10 dana od dana njezine objave i dostavljaju se Poljoprivrednoj zadruzi Vodice.

SVIM AKTIVNIM SPORTASIMA, SPORTSKIM FORUMIMA I ORGANIZACIJAMA, PODUZECIMA I USTANOVAMA, TE RADNIM LJUDIMA — CESTITAMO PRAZNIC

DANA REPUBLIKE

Nogometni klub »Šibenik«

DEŽURNE LJEKARNE

Do 2. XII — Varoš — Ulica bratstva i jedinstva.

Od 3. do 9. XII — Centralna — Ulica Borisa Kidriča.

ROĐENI

Jelica, Stipe i Davorke Branić; Mira, Ante i Pavice Franić; Igor, Ive i Rine Sladoljev-Jolić; Božidar, Ante i Tereze Kaleb; Miljenko, Ante i Milice Vučićević; Gojislav, Marka i Zorka Mušić; Mirjana, Krste i Milke Čorkalo; Milivoj, Spire i Zorka Mišić; Neven, Ante i Vjere Juričev-Barbin; Saša, Edvardov i Jasminke Janežić; Željko, Stevana i Jelke Vuković; Vinko, Mile i Ane Višić; Nikica, Jose i Zorka Bukić; Jadranka, Jere i Mileve Erceg; Nedra, Ante i Danice Sučić; Ivica,

Tome i Cecilijs Unić; Željko, Cedomira i Ljubice Gladović; Valerija, Nike i Zorka Labor; Mirjana, Rade i Zorka Skugor; Melita, Stajka i Ivo Bilić; Radenko, Ratka i Ljubice Baljak; Marina, Ivana i Kristine Gović; Miranda, Vinke i Božice Bilić; Sandra, Stanislava i Simice Desnica i Katia, Pere i Sonje Sperko.

VJENCANI

Vojislav Ilić i Sonja Girin; Pero Sperko i Sonja Stipevich; Tomislav Marković i Rajna Grubišić; Milenko Šare i Zorka Živković; Ante Juris i Marija Kalauz; Marko Pelajić i Milka Živković i Joso Šupe i Ivanka Laća.

UMRLI

Blaž Livaković, star 66 godina; Bartul Damjančić, star 62 godine;

Sportski mozaik

čara. Borbe se vode na Gradskoj strelnici.

(B)

Kup - utakmice

Prošlih dana počela su natjecanja za rukometni kup na području šibenske komune. Odigrana su dva susreta. »Radnik« iz Vodica pobijedio je momčad »Velimir Skorpić«, Medicinski centar, Automobilija, SUP, »Šipad«, VP 9999, »Dane Rončević«, TLM »Boris Kidrić« i industrija »Krka«. Svaka ekipa broji po pet takmičara.

JAVNA ZAHVALA

U povodu smrti našeg dragog supruga, oca, djeda i svekra

LUKE SARICA pok. LUKE

toplo zahvaljujemo svima onima koji su nam izrazili saučešće, ispratili dragog pokojnika na njegovu zadnjem putu i otklili mu grob cvijećem.

Posebnu zahvalnost dugujemo svima onima koji su pokušali sve da spase život našeg dragog pokojnika.

Iskreno zahvaljujemo kolektivu i studentima Pedagoške akademije Šibenik na vijencu i na ispraćaju dragog nam pokojnika do njegova zadnjeg počinika.

Obitelj Šarić, Drndić, Sizgoreo

MALI OGLASNIK

MAŠINU za pranje rublja, marke »Alba cygnus« prodajem. Za informacije обратiti se u redakciju lista.

PRODAJEM ČESTICU ZEMLJE POVOJLJNU ZA GRADNJU OBITELJSKE KUCE ILI VIKENDICE, veza sa magistratom i morem, južno od Šibenika. Za informacije, adresu u uredništvo lista.

Komisija za zasnivanje radnog odnosa pri OSIGURAVAJUCEM ZAVODU ŠIBENIK, raspisuje

NATJECAJ

za popunjavanje jednog radnog mesta u računovodstvu.

USLOVI:

srednja stručna spremi.

Natječaj ostaje otvoren 15 dana od dana objavljenja.

»STAN« — PODUZECE ZA GOSPODARENJE STAMBENIM ZGRADAMA ŠIBENIK, oglašava

PРЕТПЛАТА

za stanove u stambenoj novogradnji učglovnice u Ulici bratstva i jedinstva i Zadarske ulice u Šibeniku.

Stanovi u toj novogradnji bit će useljivi:

1. VII 1968. godine

Za pravo raspolažanja stanovima, potrebna je uplata učešća kako slijedi:

za dvosobni stan ako se uplati učešće do januara 1967. N din 37.000

za trošobni stan ako se uplati učešće do januara 1967. N din 48.000

za dvosobni stan ako se uplati učešće do jula 1967. N din 46.250

za trošobni stan ako se uplati učešće do jula 1967. N din 60.000

za dvosobni stan ako se uplati učešće do decembra 1967. N din 55.500

za trošobni stan ako se uplati učešće do decembra 1967. N din 72.000

za dvosobni stan ako se uplati učešće do maja 1968. N din 74.000

za trošobni stan ako se uplati učešće do maja 1968. N din 96.000

Za sve pobliže informacije обратite se na adresu: »Stan« — poduzeće za gospodarenje stambenim zgradama Šibenik, Beogradská ulica bb, telefon br. 25-90.

BRODOVI

RIJEKA — DUBROVNIK (brza)

dolazak iz Rijeke četvrtkom u 3:25 sati,

odlazak za Rijeku nedjeljom u 21:35 sati (vrijedi do 18. ožujka 1967. godine).

AUTOBUSI

ZA ZAGREB u 19 sati (preko Rijeke).

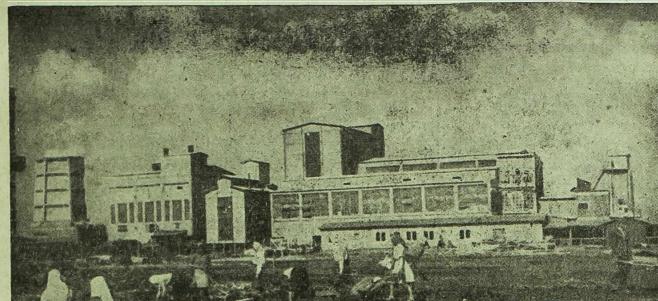
ZA DUBROVNIK u 5.15, 9.30 i 11.30 sati.

ZA RIJEKU u 5.45, 7.45, 9.15,

9.45, 10.45, 13, 14.30, 16.30, 19,

22 i 23.30 sati.

ZA SPLIT u 3.11, 6.51, 14.49,

**TVORNICA LAKIH METALA
»BORIS KIDRIČ«
ŠIBENIK**

sa svojim kvalitetnim proizvodima poznata je izvan granica naše zemlje, a naročito privrednicima Evrope, Amerike, Azije i Afrike.

ČESTITA

- svim radnim ljudima,
- radnim kolektivima i
- narodima SFR Jugoslavije

DAN REPUBLIKE

svim radnim kolektivima, ustanovama i nadleštvinama, te narodima socijalističke Jugoslavije. Ujedno želi mnogo uspjeha u socijalističkoj izgradnji zemlje.

Skupština općine Šibenik

ČESTITA

29. XI DAN REPUBLIKE

OPĆINSKI ODBOR SSRN ŠIBENIK

SVIM NARODIMA SOCIJALISTIČKE JUGOSLAVIJE I SVIM ČLANOVIMA I ORGANIZACIJAMA SSRNJ

ČESTITAMO

DAN REPUBLIKE

OPĆINSKI KOMITET SAVEZA OMLADINE ŠIBENIK

MLADIM
LJUDIMA
NAŠE
SOCIJALISTIČKE
JUGOSLAVIJE

ČESTITAMO

DAN REPUBLIKE

Skupština općine DRNIŠ

ČESTITA

Dan Republike

I ŽELI VAM DALJNJE
USPJEHE U IZGRADNJI
NAŠE ZEMLJE

— Organizacijama SK,
— Radnim ljudima naše zemlje
— Svim kolektivima, ustanovama i
nadleštvinama

Č
E
S
T
I
T
A
M
O

29. XI

Dan Republike

OPĆINSKO SINDIKALNO VIJEĆE ŠIBENIK

- RADNIM LJUDIMA,
- RADNIM KOLEKTIVIMA I
- SVIM SINDIKALnim
ORGANIZACIJAMA

čestitamo

Dan Republike

PODUZEĆE „L U K A“ ŠIBENIK

OBAVLJA sve vrste poslova oko izvoza - uvoza i razvoza, te skladištenja i osiguranja svih vrsta robe

Svim kolektivima i radnim ljudima naše zemlje

čestita

DAN REPUBLIKE

Komunalni zavod za socijalno osiguranje ŠIBENIK

Radnim ljudima socijalističke Jugoslavije želi mnogo uspjeha u radu povodom

DANA REPUBLIKE

OBRTNO PODUZEĆE „DANE RONČEVIĆ“ ŠIBENIK

Radnim ljudima šibenske općine

čestita

DAN REPUBLIKE

Poljoprivredna zadruga „Jedinstvo“ Šibenik

svim zadrugama i poslovnim prijateljima, kao i svim trudbenicima čestitamo

Dan Republike

„Elektra“ Šibenik

POGON „ELEKTRODALMACIJE“ SPLIT

Svojim potrošačima i svim radnim ljudima šibenske komune

čestita

Dan Republike

medicinski centar ŠIBENIK

POVODOM

DANA REPUBLIKE

želi radnim ljudima mnogo uspjeha u socijalističkoj izgradnji zemlje

„Slobodna plovidba“ Šibenik

Radnim ljudima naše komune, svim našim pomorcima i njihovim obiteljima

čestita

Dan Republike

»TEHNOMATERIJAL« TRGOVAČKO PODUZEĆE - ŠIBENIK

čestita

DAN REPUBLIKE

i želi mnogo uspjeha u radu

- komunar -

zanatsko uslužno poduzeće Šibenik

za građanstvo i radne organizacije vršimo sve zanatske usluge

čestitamo vam

DAN REPUBLIKE

„PLAVINA“

trgovačko poduzeće Šibenik

snabdijeva područje grada i općine voćem, povrćem i jajima

Svim radnim organizacijama i sindikalnim podružnicama

čestita

DAN REPUBLIKE

CENTAR ZA SCENSKU KULTURU I FESTIVAL DJETETA ŠIBENIK

radnim ljudima šibenske općine

čestita

Dan Republike

Tvornica elektroda i ferolegura Šibenik

Svim radnim ljudima i kolektivima naše zemlje

čestita

Dan Republike

Jadranska banka ŠIBENIK

svim građanima našeg grada i građanima socijalističke Jugoslavije

svim korisnicima naših usluga i radnim organizacijama

čestitamo

Dan Republike

Osiguravajući zavod Šibenik

osigurajte kod nas vašu imovinu i vaše živote

čestita vam

DAN REPUBLIKE

TRANSJUG
MEĐUNARODNA ŠPEDICIJA
FILIJALA ŠIBENIK

,vinoplod'
vinarija šibenik

proizvodi, dorađuje i prodaje sve vrste dalmatinskih vina i rakije na veliko, i preko svojih prodavaonica u Šibeniku, Rijeci i Zagrebu na malo. Prerađuje višnje, smokve i ostale plodove.

čestita

Dan Republike

PODUZEĆE ZA IZVOZ DRVETA Sarajevo

»Š i p a d«

SAMOSTALNI POGON ŠIBENIK

čestita

VETERINARSKA STANICA
ŠIBENIK

čestita DAN REPUBLIKE

svim poslovnim prijateljima šibenske komune

„STOLAR“ obrtno poduzeće Šibenik

ČESTITA VAM

29. XI Dan Republike

„JADRAN“
transportno poduzeće Šibenik

ČESTITA

DAN REPUBLIKE

želeći daljnje radne uspjehe

OBAVLJAMO

poslove oko utovara, istovara i uskladištenja svih vrsta robe. Primamo i otpremamo svakovrsnu robu kopnom i morem, raspolažemo vlastitim pokrivačima, te obavljamo prijevoz kamionima i traktorima.

„RIVIJEKA“
hotelsko - turističko poduzeće Šibenik

Svim svojim poslovnim prijateljima
i građanima SFRJ čestita

DAN REPUBLIKE

MEĐUNARODNO OTPREMNISTVO,
PREUZIMA:

svе otpremničke poslove u uvozu i izvozu, transzitne i prekomorske transporte — sve opreme u tuzemnom prometu. Posreduje: kod poslova osiguranja transporta — kod carinjenja robe — unajmljivanjem brodskog prostora i agenciskog poslovanja. Korespondenti i poslovne veze u svim zemljama sa kojima SFRJ obavlja razmjenu robe.

Svim radnim ljudima i svojim
komitetima čestita

Dan Republike

povodom **Dana Republike**

Svojim mušterijama i radnim kolektivima želi
daljnje uspjehe u socijalističkoj izgradnji

»mesopromet« Šibenik

SNABDIJEVA

potrošače preko svojih prodavaonica mesom i mesnim prerađevinama svih vrsta. Na veliko snabdijeva ustanove i ugostiteljske objekte u Šibeniku i okolicu.

**,ISHRANA‘
ŠIBENIK**

čestita praznik rada

29. novembar - Dan Republike

»SLOGA«

trgovačko poduzeće Šibenik

snabdijeva na veliko preko svojih skladišta, uz najpovoljnije uvjete, maloprodavačku mrežu bogatim assortimanom industrijske i prehrambene robe, te reprodukcionim materijalima za poljoprivredu.

Svim radnim kolektivima i narodima
Jugoslavije čestita

DAN REPUBLIKE

OBAVLJA

sve manipulacije drvetom i drvenim prerađevinama oko uskladištenja i opreme u inozemstvo za račun »ŠIPADA« Sarajevo i ostalih komiteta. Raspolaže velikim skladišnim prostorom.

Dan Republike

„Zelenila“

ŠIBENIK

KOMUNALNA USTANOVA ZA HORTIKULTURU

čestita

Dan Republike

poduzeće za metalne
konstrukcije - Šibenik

povodom

Dana Republike

želi radnim ljudima mnogo
uspjeha u socijalističkoj
izgradnji naše zemlje

**PODUZEĆE ZA CESTE
ŠIBENIK**

SVIM RADNIM LJUDIMA I KOLEKTIVIMA
NAŠE SOCIJALISTIČKE DOMOVINE

ČESTITA

DAN REPUBLIKE

**Zanatska radnja
Elektro-finomehanika**

Šibenik, Dobrić bb

**Domaćice!
Radne organizacije!**

NOVOOTVORENI SERVIS U ŠIBENIKU

— Vršimo popravke svih kućanskih aparata i opreme u roku
garancije i izvan roka garancije

— KONTAKT - SERVIS

— Vršimo popravke pisalača i računskih mašina, niklovanje
elektromotora i popravak friziidera i ostalih elektro-usluga

— ZA SVE SVOJE RADOVE DAJEMO GARANCIJU

Svim svojim poslovnim prijateljima i korisnicima naših
usluga ČESTITAMO

Dan Republike

**»NAPRIJED«
SOBOSLIKARSKA ZADRUGA - ŠIBENIK**

— vršimo sve usluge soboslikarskih radova —

čestita vam **DAN REPUBLIKE**

**Poduzeće »KAMENAR«
Šibenik**

Poduzeće za niskogradnju

Svim radnim ljudima Šibenika

čestita

Dan Republike

,vodovod i kanalizacija'

ŠIBENIK

OBAVLJA

sve rade na vodovodnim instalacijama, kanalizacijama za treća lica i uvodi nove priključke preko svoje servisne službe

Svim radnim kolektivima i narodu šibenske općine

čestita

DAN REPUBLIKE

**„Šubićevac“ - ugostiteljsko poduzeće
Šibenik**

čestita vam

Dan Republike

poduzeće
„čistoća“
šibenik
svim radnim ljudima naše zemlje čestita

Dan Republike

„sabirač“ Šibenik

želi radnim ljudima daljnje uspjehe u izgradnji zemlje i čestita im
29. NOVEMBAR

Dan Republike

AUTOTRANSPORTNO PODUZEĆE - ŠIBENIK

PODUZEĆE ZA PREVOZ PUTNIKA I ROBE.

Koristite naše udobne autobuse za putovanja. Za sve informacije putničke službe obavljate se na telefon 26-28

čestita

Dan Republike

„Kornat“

**TRGOVAČKO PODUZEĆE - ŠIBENIK
NA VELIKO I MALO**

POSLUJE: tekstilom, aparatom i potrepštima za domaćinstvo; namještajem, šivačim strojevima, biciklima, bojama, lakovima i priborom, te gaterijskom robom

Radnim kolektivima i narodima naše zemlje

čestita

Dan Republike

i želi mnogo uspjeha u radu

„krka“ Šibenik

poduzeće za promet i preradu žitarica

čestita

Dan Republike

„Revija“

ŠIBENIK

PODUZEĆE ZA
IZRADU I PRODAJU
ODJEVNICH PREDMETA

koristite naše proizvode
i naše usluge

čestitamo vam

Dan Republike

„Primošten“ privredno poduzeće Primošten

koristite naše turističke i druge usluge uz pristupačne cijene

čestitamo vam

DAN REPUBLIKE

„izgradnja“
građevinsko poduzeće Šibenik

IZVODI

sve vrste građevinskih rada - višokogradnje, niskogradnje, industrijske, hidrogradnje, te projektiranja u vlastitom projektnom birovu

svim radnim ljudima naše zemlje
čestita

Dan Republike

RIBARSKI KOMBINAT „KORNAT“ Šibenik

Svojim potrošačima i građanima naše zemlje čestita

29. novembar

DAN REPUBLIKE

kino poduzeće - Šibenik

radnim ljudima i svojim posjetiocima

čestita

DAN REPUBLIKE

„IVO VODOPIJA-SREĆKO“ BETINA

Svi poslovnim prijateljima i građanima naše zemlje čestita

Dan Republike

**„Brodoservis“ zanatsko poduzeće
Šibenik**

svi građanima Šibenske općine

čestita

Dan Republike